

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Dubrovnik

KLASA: 041-01/24-10/21
URBROJ: 613-21-24-10
Dubrovnik, 2. prosinca 2024.

Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti

Upravljanje županijskim i
lokalnim cestama
na području
Dubrovačko-neretvanske
županije

SADRŽAJ

stranica

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
PRAVNI I PLANSKI OKVIR UPRAVLJANJA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA	5
Financiranje županijskih i lokalnih cesta	7
Upravljanje županijskim i lokalnim cestama	8
Informiranje javnosti	12
UPRAVLJANJE ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA NA PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	13
Evidencije o županijskim i lokalnim cestama	13
Financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama	17
Planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta	25
Nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranje javnosti	40
OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA NA PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	42
OČITOVARJE ŽUPANIJSKE UPRAVE ZA CESTE DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	45
Prilog 1 Podaci o jediničnim cijenama radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije, po pojedinim poslovima redovitog održavanja, ugovorenim okvirnim sporazumom i godišnjim ugovorima o izvođenju radova redovitog održavanja, koji su bili na snazi od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2023.	46

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
UPRAVLJANJA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA
NA PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredju za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama na području Dubrovačko-neretvanske županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 66/23) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 27. svibnja do 2. prosinca 2024.

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije učinkovitosti su aktivnosti u vezi s upravljanjem županijskim i lokalnim cestama na području Dubrovačko-neretvanske županije u 2022. i 2023. Pod upravljanjem županijskim i lokalnim cestama u ovoj reviziji smatraju se poslovi evidentiranja, planiranja, građenja, rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta i drugi poslovi upravljanja županijskim i lokalnim cestama, u skladu s propisima i unutarnjim aktima subjekta revizije, poslovi financiranja upravljanja županijskim i lokalnim cestama te poslovi nadzora pri upravljanju županijskim i lokalnim cestama.

Subjekt revizije je Županijska uprava za ceste na području Županije dubrovačko-neretvanske (dalje u tekstu: Uprava za ceste), kao ustanova za upravljanje županijskim i lokalnim cestama na području Dubrovačko-neretvanske županije (dalje u tekstu: Županija).

Osnovni cilj revizije je ocijeniti učinkovitost upravljanja županijskim i lokalnim cestama na području Županije.

Posebni ciljevi revizije su:

- ocijeniti cjelovitost podataka o županijskim i lokalnim cestama
- ocijeniti svrshodnost financiranja upravljanja županijskim i lokalnim cestama
- ocijeniti učinkovitost planiranja, građenja, rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta
- ocijeniti učinkovitost sustava nadzora te informiranja javnosti pri upravljanju županijskim i lokalnim cestama.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme za obavljanje revizije analizirana je pravna regulativa i unutarnji akti subjekta revizije, objave u medijima te drugi dostupni podaci.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi dostupni materijali u vezi s upravljanjem županijskim i lokalnim cestama
- analizirani su podaci iz planskih dokumenata Uprave za ceste i njihovo ostvarenje
- obavljen je uvid u službene baze podataka Uprave za ceste
- obavljeni su razgovori s odgovornim osobama u Upravi za ceste i pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima u vezi s upravljanjem županijskim i lokalnim cestama
- na temelju odabranog uzorka provjerena je dokumentacija Uprave za ceste u vezi s upravljanjem županijskim i lokalnim cestama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Uprave za ceste u vezi s upravljanjem županijskim i lokalnim cestama.

Kriteriji su utvrđeni prema područjima revizije: evidencije o županijskim i lokalnim cestama, financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama, planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje te nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranje javnosti.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

- Je li upravljanje županijskim i lokalnim cestama učinkovito?**

Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća potpitanja:

- Jesu li ustrojene evidencije o županijskim i lokalnim cestama te sadrže li evidencije cjelovite podatke?
- Financira li se upravljanje županijskim i lokalnim cestama u skladu s propisima?
- Planira li se i provodi građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta na propisani način?
- Provodi li se nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama na propisani način te provodi li se informiranje javnosti o upravljanju županijskim i lokalnim cestama?

U tablici broj 1 daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti, prema područjima revizije

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji	
		1	2
1.	Evidencije o županijskim i lokalnim cestama	<ul style="list-style-type: none"> ○ ustrojena je te se kontinuirano vodi, ažurira i održava baza podataka o županijskim i lokalnim cestama ○ podaci iz baze podataka o županijskim i lokalnim cestama prenose se Hrvatskim cestama d.o.o. ○ unos podataka o županijskim i lokalnim cestama u jedinstvenu bazu podataka o javnim cestama obavlja ovlašteni djelatnik čije je ovlaštenje određeno jedinstvenim identifikacijskim brojem i lozinkom za prijavljivanje u jedinstvenu bazu ○ županijske i lokalne ceste evidentiraju se u katastru i upisuju u zemljische knjige kao javno dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske uz upis Uprave za ceste kao osobe koja njima upravlja ○ vodi se analitička knjigovodstvena evidencija županijskih i lokalnih cesta ○ obavljen je godišnji popis imovine i obveza koncem 2023. kojim su obuhvaćene sve županijske i lokalne ceste te je njihovo knjigovodstveno stanje uskladeno sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom ○ podaci o oznaci i nazivu županijskih i lokalnih cesta navedeni u analitičkoj knjigovodstvenoj evidenciji uskladeni su s podacima iz Odluke o razvrstavanju javnih cesta 	

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji	
		1	2
2.	Financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama	<ul style="list-style-type: none"> ○ donešeni su godišnji finansijski planovi u skladu s propisima o proračunu ○ vodi se evidencija o ostvarenim prihodima za financiranje županijskih i lokalnih cesta po izvorima sredstava za financiranje ○ za financiranje županijskih i lokalnih cesta ostvaruju se sredstva iz propisanih izvora financiranja ○ vodi se evidencija o rashodima za upravljanje županijskim i lokalnim cestama po namjenama (građenje i rekonstrukcija, redovito i izvanredno održavanje cesta i druge namjene) ○ ostvareni prihodi koriste se namjenski za pokriće rashoda za upravljanje županijskim i lokalnim cestama 	
3.	Planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta	<ul style="list-style-type: none"> ○ donešeni su godišnji planovi građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta radi ostvarivanja programa građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta ○ planiranje održavanja županijskih i lokalnih cesta obavlja se na temelju kriterija i prioriteta utvrđenih programima građenja ○ izvođenje radova građenja i rekonstrukcije te održavanja županijskih i lokalnih cesta ustupano je pravnim ili fizičkim osobama registriranim, specijaliziranim i opremljenima za te poslove ○ obavljanje usluga stručnog nadzora radova na građenju i održavanju županijskih i lokalnih cesta ustupano je osobama ovlaštenima za njihovo obavljanje ○ donešeni su operativni programi održavanja županijskih i lokalnih cesta ○ operativnim programima održavanja županijskih i lokalnih cesta utvrđeni su vrijeme i raspored izvođenja pojedinih radova, njihov opseg, tehnološki postupak i rok izvršenja te drugi uvjeti bitni za njihovo izvođenje ○ radovi održavanja županijskih i lokalnih cesta utvrđeni godišnjim planom izvedeni su u skladu s operativnim programima održavanja i projektima izrađenima za provedbu održavanja ○ donešeni su izvedbeni programi zimske službe s propisanim elementima ○ obavlja se nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta i cestovnih objekata putem redovitih i izvanrednih pregleda i putem ophodarske službe ○ osigurano je obavljanje redovitih sezonskih pregleda županijskih i lokalnih cesta dva puta godišnje, nakon zimskog razdoblja i u jesen, radi provjere stanja cesta i utvrđivanja stupnja odnosno veličine oštećenja ○ sastavljeni su izvještaji o redovitim sezonskim pregledima županijskih i lokalnih cesta s podacima o stanju pregledanog dijela ceste i prijedlogom radova koje je potrebno izvesti radi redovitog održavanja ceste ○ donešeni su godišnji planovi ophodnje za obavljanje ophodarske službe ○ organizirano je zaprimanje zapisa s podacima o izvršenom pregledu i obavljenim radovima ophodarske službe na županijskim i lokalnim cestama ○ osigurano je obavljanje izvanrednih pregleda županijskih i lokalnih cesta, u propisanim slučajevima, o čemu su sastavljena izvješća s prijedlogom potrebnih mjer ○ sastavljena su izvješća o obavljenim izvanrednim pregledima cesta, u propisanim slučajevima, te su dostavljena inspekciji cesta i nadležnom ministarstvu ○ mjeri se učinkovitost održavanja županijskih i lokalnih cesta kroz pokazatelje stanja cestovne mreže i operativne razine upravljanja, u cilju poboljšanja ukupne razine kvalitete održavanja postojeće mreže cesta i stvaranja preduvjeta za poboljšanje sigurnosti cestovnog prometa 	
4.	Nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranje javnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ godišnji izvještaji o radu Uprave za ceste doneseni su u skladu s Uputama za izradu godišnjeg izvještaja o radu za tijela javne uprave ○ godišnji izvještaji o radu dostavljeni su županijskoj skupštini ○ godišnji planovi građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta doneseni su uz suglasnost nadležnog ministarstva ○ Uprava za ceste je postupala po rješenjima inspekcije za ceste donesenima nakon obavljenih inspekcijskih nadzora nad županijskim i lokalnim cestama ○ osigurano je informiranje javnosti o upravljanju županijskim i lokalnim cestama putem mrežne stranice Uprave za ceste 	

Upravljanje županijskim i lokalnim cestama ocjenjuje se **učinkovitim**, ako su ustrojene evidencije o županijskim i lokalnim cestama s cjelovitim podacima, ako se financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama obavlja u skladu s propisima, ako se planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta provodi na propisani način, ako se nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama obavlja na propisani način te se informira javnost o upravljanju županijskim i lokalnim cestama.

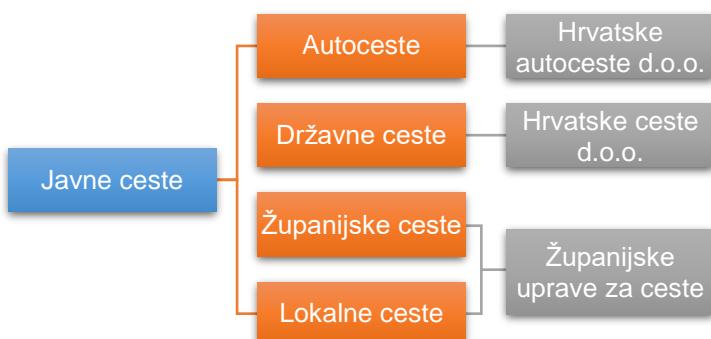
Upravljanje županijskim i lokalnim cestama ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koji ne utječu bitno na učinke upravljanja.

Upravljanje županijskim i lokalnim cestama ocjenjuje se **djelomično učinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito upravljanje te su potrebna značajna poboljšanja.

Upravljanje županijskim i lokalnim cestama ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito upravljanje te su potrebna značajnija poboljšanja kako bi se upravljanje županijskim i lokalnim cestama provodilo u skladu s načelima ekonomičnosti, djelotvornosti i svrshishodnosti.

PRAVNI I PLANSKI OKVIR UPRAVLJANJA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA

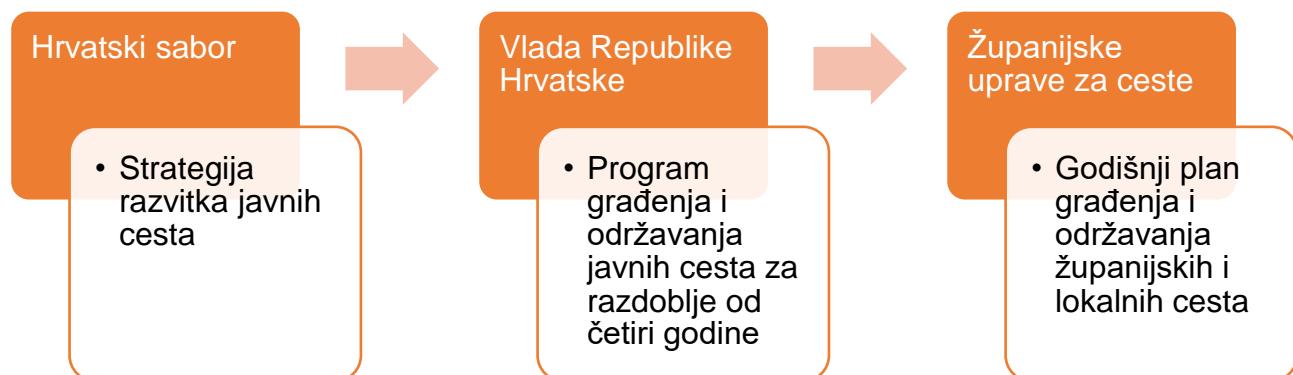
Prema odredbama Zakona o cestama (Narodne novine 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22 – Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 4/23 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 133/23), javne ceste su ceste koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim Zakonom o cestama i drugim propisima, a razvrstavaju se u autoseste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, ovisno o njihovom društvenom, prometnom i gospodarskom značenju. Na temelju Uredbe o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta (Narodne novine 34/12), koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, javne ceste se razvrstavaju odlukom o razvrstavanju javnih cesta koju donosi ministar pomorstva, prometa i infrastrukture. Tijekom 2023. donesena je Odluka o razvrstavanju javnih cesta (Narodne novine 59/23, 64/23, 71/23 i 97/23), prema kojoj je u javne ceste razvrstano 26 720,643 km cesta, od čega se 1 487,204 km odnosi na autoseste, 7 402,823 km na državne ceste, 9 378,234 km na županijske ceste, a 8 452,382 km na lokalne ceste. Autocestama i državnim cestama upravljaju trgovacka društva u vlasništvu Republike Hrvatske, a županijskim i lokalnim cestama županijske uprave za ceste.

Prema odredbama Zakona o cestama, javne ceste su javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske i ne mogu se otuđiti iz njezinog vlasništva. Upisuju se u zemljische knjige na temelju pravomoćne uporabne dozvole kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske, uz upis pravne osobe koja upravlja javnom cestom. Pravo služnosti, pravo građenja i koncesija na javnoj cesti te korištenje cestovnog zemljista također se upisuju u zemljische knjige, u skladu s propisima kojima se uređuju zemljische knjige.

Hrvatske ceste d.o.o. vode jedinstvenu bazu podataka o javnim cestama za operativne potrebe osiguranja tehničko-tehnološkog jedinstva mreže javnih cesta. Hrvatske autoceste d.o.o., županijske uprave za ceste i koncesionari javnih cesta dužni su podatke iz svojih baza podataka o javnim cestama kojima upravljaju prenositi Hrvatskim cestama d.o.o. za potrebe vođenja jedinstvene baze podataka o javnim cestama.

Prema odredbama Zakona o cestama, Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske donosi strategiju kojom se utvrđuju ciljevi i plan razvitka javnih cesta u Republici Hrvatskoj. Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od četiri godine donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (dalje u tekstu: Ministarstvo), sukladno strategiji. Program građenja i održavanja javnih cesta ostvaruje se godišnjim planom građenja i održavanja autocesta, godišnjim planom građenja i održavanja državnih cesta te godišnjim planom građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta. Godišnji plan građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta donose županijske uprave za ceste uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

U kolovozu 2017. donesena je Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030., a u svibnju 2017. Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. (Narodne novine 47/17). Cilj provedbe navedenog Programa je poboljšanje ukupne razine kvalitete održavanja postojeće mreže cesta, stvaranje preduvjeta za poboljšanje sigurnosti cestovnog prometa, povećanje razine uslužnosti cestovne mreže i protočnosti prometa te razvoj i integracija inteligentnih prometnih sustava. Programom je predviđen nastavak suradnje Hrvatskih cesta d.o.o. i županijskih uprava za ceste u cilju implementacije standarda održavanja primjenjivih na čitavom području Republike Hrvatske. Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje nakon 2020. nije donesen.

Financiranje županijskih i lokalnih cesta

Odredbom članka 86. Zakona o cestama propisani su izvori sredstava za financiranje javnih cesta. Županijske i lokalne ceste financiraju se iz godišnje naknade za uporabu javnih cesta, naknade za izvanredni prijevoz, naknade za prekomjernu uporabu javnih cesta, korisničke naknade, naknade za korištenje cestovnog zemljišta, naknade za obavljanje pratećih djelatnosti na javnoj cesti, naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti te iz državnog proračuna i ostalih izvora.

Određivanje visine godišnje naknade za uporabu javnih cesta, naknade za izvanredni prijevoz, naknade za prekomjernu uporabu javnih cesta, naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti u nadležnosti je Ministarstva.

Za korištenje javnih cesta na temelju prava služnosti, prava građenja, prava puta ili nekog drugog sličnog prava za komunalne, vodne, energetske građevine, kao i građevine elektroničkih komunikacija i povezane opreme plaća se isključivo naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti. Visinu naknade propisuje Vlada Republike Hrvatske Odlukom o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti (Narodne novine 87/14). Za korištenje javnih cesta vozilima namijenjenima isključivo za prijevoz tereta, čija ukupna masa prelazi 3,5 tone, može se naplaćivati korisnička naknada, a njezino uvođenje, visinu i namjenu također odlukom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Odluka o uvođenju, visini i namjeni korisničke naknade do vremena obavljanja revizije (ožujak 2024.) nije donesena.

Godišnja naknada za uporabu javnih cesta plaća se pri registraciji motornih i priključnih vozila. Bez uplate godišnje naknade ne može se obaviti registracija vozila ili ovjeriti produženje valjanosti prometne dozvole. Prema odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine 67/08, 48/10 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 74/11, 80/13, 158/13 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 92/14, 64/15, 108/17, 70/19, 42/20, 85/22, 114/22 i 133/23), registraciju vozila i produženje valjanosti prometne dozvole obavljaju policijske uprave odnosno policijske postaje ili stанице за tehnički pregled vozila. Visina godišnje naknade koju plaćaju vlasnici vozila propisana je Pravilnikom o visini godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila (Narodne novine 96/15 i 98/15). Prema navedenom Pravilniku, godišnja naknada se plaća u stanicama za tehnički pregled vozila ili se uplaćuje izravno na račun uprave za ceste odnosno u proračun Grada Zagreba. Način naplate, postupak uplate sredstava na račun uprava za ceste te raspored naplaćenih sredstava, propisani su Pravilnikom o naplati godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila (Narodne novine 130/12).

Mjerila za izračun i uvjeti naplate naknade za izvanredni prijevoz propisani su odredbama Pravilnika o izvanrednom prijevozu (Narodne novine 92/18, 45/20 i 47/23), a visina i uvjeti naplate naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti na javnoj cesti odredbama Pravilnika o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na javnoj cesti (Narodne novine 78/14 i 43/20).

Prema odredbama članka 49. Zakona o cestama, pravne ili fizičke osobe u obavljanju čije gospodarske djelatnosti dolazi do prekomjerne uporabe javne ceste teškim ili srednje teškim vozilima, čija ukupna masa prelazi 7,5 tona, dužne su platiti naknadu za prekomjernu uporabu javne ceste. Gospodarske djelatnosti i mjerila za utvrđivanje prekomjerne uporabe javne ceste propisuje nadležni ministar, a rješenje o prekomjernoj uporabi javne ceste izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom.

Provedbeni propis kojim bi se propisale gospodarske djelatnosti i mjerila za utvrđivanje prekomjerne uporabe javne ceste, kao i mjerila za izračun naknade za prekomjernu uporabu javne ceste do vremena obavljanja revizije (ožujak 2024.) nije donesen te županijske uprave za ceste nisu izdavale rješenja o prekomjernoj uporabi županijskih i lokalnih cesta i nisu naplaćivale navedenu naknadu.

Vrijednosno značajni prihodi županijskih uprava za ceste su potpore iz državnog proračuna koje im nadležni ministar raspoređuje svojim odlukama. Sredstva za 2022., u ukupnom iznosu od 13.272.280,84 eura, i 2023., u ukupnom iznosu od 14.035.396,00 eura, raspoređena su Odlukom o dodjeli sredstava županijskim upravama za ceste za potporu održavanju, rekonstrukciji i građenju županijskih i lokalnih cesta u 2022. godini, koja je donesena 1. prosinca 2022., i Odlukom o dodjeli sredstava županijskim upravama za ceste za potporu održavanju, rekonstrukciji i građenju županijskih i lokalnih cesta u 2023. godini, koja je donesena 21. studenoga 2023.

Upravljanje županijskim i lokalnim cestama

Županijske ceste su javne ceste koje povezuju sjedišta županija s gradskim i općinskim sjedištima, sjedišta gradova i općina međusobno te gradove ili gradske dijelove s državnim cestama, dok su lokalne ceste javne ceste koje povezuju sjedišta gradova i općina s naseljima s više od 50 stanovnika unutar gradova ili općina, gradske četvrti sa županijskim cestama te susjedne gradske četvrti međusobno. Županijske uprave za ceste su ustanove za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta. Osnivači županijskih uprava za ceste su županije, a početak rada propisan je odredbama Uredbe o početku rada županijskih uprava za ceste i društava kapitala iz Zakona o javnim cestama (Narodne novine 112/97), prema kojima su županijske uprave za ceste započele s radom 1. siječnja 1998.

Prema odredbama Zakona o cestama, županijske uprave za ceste obavljaju poslove građenja, rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta (županijske uprave za ceste izravno ne izvode radove građenja, rekonstrukcije i održavanja cesta, nego ih ustupaju pravnoj ili fizičkoj osobi registriranoj, specijaliziranoj i opremljenoj za njihovo izvođenje), pripreme izrade stručnih podloga za četverogodišnje programe građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta, rješavanja imovinskopravnih odnosa potrebnih za građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta, financiranja građenja, rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta, praćenja prometnog opterećenja i prometnih tokova na županijskim i lokalnim cestama i druge poslove iz svog djelokruga.

Poslovi građenja i rekonstrukcije javnih cesta obuhvaćaju pripremu, izradu i ustupanje izrade potrebnih studija te njihovu stručnu ocjenu; pokretanje postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš; pokretanje postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu; ustupanje usluga projektiranja s istražnim radovima; ustupanje usluga projektiranja opreme, pratećih objekata i prometne signalizacije; ishođenje lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola, odnosno drugih akata na temelju kojih je dopušteno građenje i uporaba građevine po posebnom propisu; ustupanje radova izmještanja komunalne i druge infrastrukture; ustupanje geodetskih radova; ustupanje radova građenja i rekonstrukcije; ustupanje usluga stručnog nadzora građenja; organizaciju tehničkog pregleda i primopredaju javne ceste te dijelova javne ceste i objekata na korištenje i održavanje; investitorski nadzor nad provođenjem projekata i ustupanje revizije projekata u odnosu na osnovne uvjete kojima javna cesta mora udovoljiti u pogledu sigurnosti prometa.

Županijske uprave za ceste i drugi upravitelji javnih cesta obvezni su osigurati održavanje cesta tako da se prilikom održavanja omogući siguran promet na cestama, očuvaju temeljna svojstva i poboljšaju prometne, tehničke i sigurnosne značajke cesta, da se ceste zaštite od štetnog utjecaja cestovnog prometa te očuva njihov okoliš i uredan izgled. Poslovi održavanja županijskih i lokalnih cesta i drugih javnih cesta su planiranje održavanja i mjera zaštite javnih cesta i prometa na njima, redovito i izvanredno održavanje, ustupanje radova održavanja, stručni nadzor i kontrola kakvoće ugrađenih materijala i izvedenih radova održavanja, ustupanje usluga stručnog nadzora i kontrole kakvoće ugrađenih materijala i izvedenih radova održavanja, osiguranje uklanjanja oštećenih i napuštenih vozila i drugih stvari s javne ceste i ophodnja. Popis poslova redovitog i izvanrednog održavanja županijskih i lokalnih cesta i drugih javnih cesta, opseg pojedinih radova i rokovi izvođenja tih radova propisani su odredbama Pravilnika o održavanju cesta (Narodne novine 90/14 i 3/21).

Prema odredbama Pravilnika o održavanju cesta, upravitelj ceste operativnim programom održavanja cesta utvrđuje vrijeme i raspored izvođenja pojedinih radova, njihov opseg i tehnološki postupak, rok za izvršenje tih radova i druge uvjete bitne za njihovo izvođenje. Razine prednosti u održavanju cesta, određuju se na temelju njihovog značaja, namjene, prometne funkcije odnosno obujma te vrste i strukture prometa. Upravitelj cesta u obvezi je osigurati da se radovi održavanja cesta utvrđeni godišnjim planom izvode temeljem mjesecnog odnosno višemjesečnog operativnog programa koji uz njegovo prihvaćanje može izraditi izvođač radova na održavanju cesta.

Redovito održavanje cesta čini skup poslova odnosno radova i radnji te mjera koje se provode tijekom cijele godine sukladno mjesecnom odnosno višemjesečnom operativnom programu. Pod redovitim održavanjem cesta podrazumijevaju se poslovi nadzora i pregleda cesta i cestovnih objekata, redovitog održavanja prometnih površina, bankina, pokosa, sustava odvodnje, prometne signalizacije i opreme, vegetacije i cestovnih objekata, naprava i uređaja, osiguranja preglednosti i čišćenja ceste te interventni radovi i zimska služba.

Izvanredno održavanje obuhvaća zahtjevnije i opsežnije radove održavanja cesta u cilju dugotrajnijeg uređenja i poboljšanja pojedinih dijelova ceste bez izmjene njezinih tehničkih elemenata, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa. Radovi izvanrednog održavanja izvode se povremeno, njihov opseg vezan je uz stupanj dotrajalosti ili oštećenja ceste, a mogu se izvoditi samo na temelju projekta za provedbu izvanrednog održavanja. Izvanredno održavanje cesta obuhvaća obnavljanje i zamjenu kolničkog zastora, ojačanje kolnika i mjestimične popravke kolničke konstrukcije u svrhu obnove i povećanja nosivosti ceste i kvalitete vožnje, poboljšanje sustava odvodnje ceste, zamjenu i ugrađivanje nove i poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste, saniranje odrona, zaštitu ceste od podlokavanja, pojedinačne korekcije geometrijskih elemenata ceste radi poboljšanja sigurnosti prometa, poboljšanje uvjeta prometa uređenjem stajališta, odmorišta, pješačkih staza, obnovu i postavu instalacija, opreme i uređaja ceste te druge propisane radove. Izvanredno održavanje cestovnih objekata obuhvaća zamjenu kolnika i hidroizolacije, popravak ili zamjenu rasponske konstrukcije, stupova, upornjaka, sustava za odvodnju, ležajeva i prijelaznih naprava, zaštitu stupova i upornjaka od podlokavanja, cjelovitu antikorozivnu zaštitu, sanaciju i zaštitu betonskih površina, sanaciju i obnovu zidova te druge propisane radove.

– Zimska služba

Prema odredbama Pravilnika o održavanju cesta, zimska služba je uobičajeni izraz za mjere i aktivnosti koje se provode u zimskom razdoblju, koje u pravilu traje od 15. studenoga tekuće do 15. travnja sljedeće godine, i kojima prethodi donošenje posebnog izvedbenog programa u cilju osiguravanja odvijanja cestovnog prometa uz najveću moguću sigurnost i prihvatljive troškove. Izvedbeni program zimske službe za županijske i lokalne ceste donose županijske uprave za ceste, na prijedlog pravne ili fizičke osobe kojoj je ustupljeno izvođenje radova redovitog održavanja cesta. Izvedbenim programom zimske službe utvrđuju se organizacijska shema ustroja, nadležnosti i odgovornosti izvođača zimske službe; raspored mjesata stalne pripravnosti; karta cestovne mreže s označenim razinama prednosti i polaznim i završnim točkama djelovanja zimske službe; raspored mehanizacije, opreme, materijala za posipanje cesta i radne snage potrebne za izvođenje planiranih radova; raspored dežurstva, obvezne prisutnosti, stupnjevi pripravnosti i raspored radnih skupina; nacrt posipanja protiv poledice i uklanjanja snijega; mjesata i način isključivanja pojedinih vrsta vozila u zimskim uvjetima te način prikupljanja podataka i shema obavještavanja o stanju i prohodnosti cesta.

Pripremni radovi zimske službe izvode se prije početka zimskoga razdoblja u cilju omogućavanja njezinog učinkovitog djelovanja, a obuhvaćaju pripremu cesta i njihovog neposrednog okoliša (postavljanje dopunske prometne signalizacije na opasnim mjestima, snježnih kolaca i naprava, provođenje mjera za zaštitu od snježnih zapuha i slično), mehanizacije, prometne signalizacije, opreme i posipnog materijala te osposobljavanje i stručno usavršavanje radnika koji sudjeluju u obavljanju zimske službe. Održavanje prohodnosti pojedinih cesta u zimskom razdoblju određuje se prema razini prednosti koja je utvrđena godišnjim planom, ovisno o vrsti ceste, gustoći i strukturi prometa, zemljivo-klimatskim uvjetima i lokalnim potrebama. Razvrstavanje županijskih i lokalnih cesta prema razini prednosti određuju županijske uprave za ceste na način da osiguraju i usklade prohodnost cjelokupne mreže županijskih i lokalnih cesta. Osiguranje prohodnosti županijskih i lokalnih cesta podrazumijeva da visina snijega na kolniku ne prelazi 15 cm i da je promet omogućen vozilima sa zimskom opremom. Iznimno, zimska služba nije dužna osigurati prohodnost ceste u uvjetima vrlo intenzivnog snježenja uz olujni vjetar i velikih snježnih zapuha ili lavina, kao i kod iznenadno nastale poledice na većem području, npr. zbog ledene kiše, koju nije moguće otkloniti raspoloživim sredstvima.

– Nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta i cestovnih objekata

Prema odredbama Pravilnika o održavanju cesta, nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta i cestovnih objekata obavljaju županijske uprave za ceste, putem redovitih i izvanrednih pregleda cesta i cestovnih objekata, i izvođač radova redovitog održavanja cesta, putem ophodarske službe. Županijske uprave za ceste dužne su voditi evidenciju o obavljenim pregledima cesta i sve prikupljene podatke pohraniti na propisani način. O obavljenom pregledu ceste, službena osoba županijske uprave za ceste ili izvođača radova redovitog održavanja ceste, sastavlja zapisnik koji je sastavni dio evidencije o obavljenim pregledima. Zapisniku o obavljenom pregledu ceste, prilaže se i prikupljeni dokazi (slike, skice, izjave i slično). Prikupljeni podaci o stanju ceste čine temeljnu podlogu za planiranje potrebnih zahvata na održavanju cesta.

Redoviti pregledi županijskih i lokalnih cesta i cestovnih objekata obavljaju se prema rasporedu utvrđenom na temelju mjesecnog odnosno višemjesečnog operativnog programa održavanja cesta, obvezan im je nazočiti predstavnik izvođača radova redovitog održavanja, a dijele se na sezonske preglede cesta te na godišnje i glavne pregledе cestovnih objekata svjetlog raspona 5 m i više. Sezonski pregledi cesta obavljaju se dva puta godišnje, u pravilu nakon zimskog razdoblja (ožujak – svibanj) i u jesen (rujan – studeni), radi provjere stanja i utvrđivanja stupnja odnosno veličine oštećenja cesta. Čelični i drveni cestovni objekti pregledavaju se najmanje jednom godišnje, a ostali najmanje jednom svake dvije godine, pri čemu je potrebno pregledati sve dostupne dijelove objekta te, ovisno o nalazu ili zbog prethodnog zahtjeva inspekcije za ceste, obaviti i specijalistička mjerena i ispitivanja. Glavni pregledi cestovnih objekata obavljaju se najmanje jednom u šest godina, pri čemu se pregledavaju svi dijelovi objekta i provode potrebna specijalistička mjerena i ispitivanja. O redovitom pregledu cesta službena osoba sastavlja izvještaj koji mora sadržavati podatke o stanju pregledanog dijela ceste odnosno objekta i prijedlog o radovima koje je potrebno izvesti radi redovitog održavanja ceste.

Izvanredni pregledi županijskih i lokalnih cesta obavljaju se nakon nastanka događaja kao što su prirodne katastrofe, teže prometne nesreće, požari, eksplozije, klizanje terena i drugi izvanredni događaji koji imaju negativan utjecaj na ceste; pri određivanju sposobnosti ceste za preuzimanje prekomjernih ili izvanrednih opterećenja; prije isteka garancijskog roka nakon izgradnje ili rekonstrukcije te na zahtjev inspekcije za ceste. Županijske uprave za ceste određuju sadržaj i opseg izvanrednog pregleda ceste i imenuju Povjerenstvo za obavljanje pregleda. Povjerenstvo sastavlja izvješće o izvanrednom pregledu, s prijedlogom potrebnih mjera, koje je u roku od sedam dana dužno dostaviti inspekciji cesta i Ministarstvu.

Ophodarska služba je dužna nadzirati sva događanja koja utječu na županijsku ili lokalnu cestu i promet na njoj, vizualno pregledavati stanje svih njezinih sastavnih dijelova te obaviti manje radove održavanja i provoditi potrebne mjere i radnje za zaštitu ceste, koje je u mogućnosti obaviti s propisanom opremom i raspoloživim sredstvima. Dužna je najmanje jednom mjesечно pregledati cestovne objekte, prvenstveno elemente i one dijelove koji se odnose na stabilnost, funkcionalnost, trajnost i sigurnost odvijanja prometa. Podatke o izvršenom pregledu i obavljenim radovima, ophodarska služba obvezna je zapisati i na propisani način pohraniti te dostaviti županijskoj upravi za ceste. Poslovi ophodnje na cesti, uvjeti za uspostavu ophodnje, potrebno osoblje i oprema, provođenje mjera za zaštitu cesta i prometa te radovi, radnje i druge aktivnosti koje obavlja ophodar propisani su odredbama Pravilnika o ophodnji javnih cesta (Narodne novine 75/14 i 7/21). Prema odredbama navedenog Pravilnika, sve informacije o stanju i prohodnosti javne ceste kao i svi događaji uočeni na ophodarskoj dionici unose se u ophodarski dnevnik koji se vodi posebno za svaku ophodarsku dionicu.

Sastoje se od korica i niza pojedinačnih, uvezanih i numeriranih listova koji trebaju sadržavati naziv nadležnog upravitelja ceste, broj i opis ceste, nazine krajnjih točaka ophodarske dionice, ukupnu duljinu ophodarske dionice, ime i prezime ophodara, registrske oznake ophodarskog vozila, datum, sat početka i završetka ophodnje, opis utvrđenog stanja i prohodnosti ophodarske dionice, opis uočenih aktivnosti na ophodarskoj dionici, popis obavljenih radova redovitog održavanja, ime i prezime osobe i sat predaje obavijesti dežurnoj osobi u mjestu stalnog dežurstva te rubriku za upis ostalih zapažanja s prijedlogom mjera. U ophodarski dnevnik se unose i osnovni podaci o prometnim nesrećama koje su se dogodile u vrijeme ophodnje.

Prema odredbama Zakona o cestama, Ministarstvo obavlja inspekcijski nadzor nad javnim cestama putem inspekcije za ceste. Prilikom provedbe inspekcijskog nadzora inspektor za ceste nadzire radove redovitog i izvanrednog održavanja cesta, pregledava dokumentaciju za te radove i određuje mjere za otklanjanje nepravilnosti koje bi mogле prouzročiti pogoršanje stanja ceste ili ugroziti sigurnost prometa te provodi druge propisane mjere i radnje, o čemu donosi rješenje koje se dostavlja na provedbu upravitelju javne ceste.

Informiranje javnosti

U skladu s odredbama Zakona o ustanovama (Narodne novine 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19 i 151/22), županijske uprave za ceste, kao ustanove osnovane za trajno obavljanje djelatnosti od javnog interesa sukladno istom Zakonu, dužne su pravodobno i istinito informirati javnost o obavljanju djelatnosti za koju su osnovane. Jedan od načina informiranja su objave putem mrežnih stranica, na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13, 85/15 i 69/22). Prema odredbama navedenog Zakona, tijela javne vlasti obvezna su na mrežnim stranicama na lako pretraživ način objavljivati zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada, opće akte i odluke koje donose, godišnje planove, programe, strategije, upute, izvješća o radu, finansijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti, informacije o javnim uslugama koje tijelo javne vlasti pruža, podatke o izvoru financiranja, proračun, finansijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi tijela javne vlasti te podatke i izvješća o izvršenju proračuna, finansijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta, informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa, informacije o postupcima javne nabave, dokumentaciju potrebnu za nadmetanje, informacije o izvršavanju ugovora i druge informacije za koje postoji obveza objavljivanja sukladno zakonu kojim se uređuje javna nabava, obavijesti o raspisanim natječajima, dokumentaciju potrebnu za sudjelovanje u natječajnom postupku te obavijest o ishodu natječajnog postupka, informacije o unutarnjem ustrojstvu tijela javne vlasti, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt, zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika, obavijest o načinu i uvjetima ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija na vidljivu mjestu, s podacima za kontakt službenika za informiranje, potrebnim obrascima ili poveznicama na obrascce te visinom naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, odgovore na najčešće postavljena pitanja, o načinu podnošenja upita građana i medija, kao i ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost), u svrhu informiranja javnosti o svom radu i izvršavanju obveza i ostvarivanju prava građana. Županijske uprave za ceste su navedene u popisu tijela javne vlasti objavljenom na mrežnim stranicama Vlade Republike Hrvatske te su obvezne objavljivati propisane dokumente i informacije na svojim mrežnim stranicama.

UPRAVLJANJE ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA NA PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Uprava za ceste osnovana je Odlukom Županijske skupštine iz ožujka 1997. kao pravna osoba za upravljanje, građenje, rekonstruiranje i održavanje županijskih i lokalnih cesta na području Županije. Upisana je u registar ustanova te sudski registar Trgovačkog suda u Dubrovniku. Upravom za ceste upravlja ravnatelj, kojega imenuje Upravno vijeće uz suglasnost župana. Upravno vijeće ima tri člana koje imenuje župan. Članovi Upravnog vijeća primaju naknadu čiju visinu utvrđuje župan, a koja je Odlukom iz listopada 2016., utvrđena u mjesecnom netoiznosu od 1.250,00 kn (165,90 eura) za predsjednika Upravnog vijeća te za članove u iznosu od 1.000,00 kn (132,72 eura). Uprava za ceste organizirana je u tri organizacijske jedinice (za obavljanje poslova vezanih za održavanje i zaštitu županijskih i lokalnih cesta; građenje i pojačano održavanje županijskih i lokalnih cesta te administrativno-stručne poslove) i ured ravnatelja. Uprava za ceste je krajem 2023. imala šest zaposlenika.

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta, na području Županije razvrstano je 35 županijskih i 82 lokalne ceste. Dvije županijske ceste su međužupanijske ceste te su razvrstane i na području susjedne županije. Uprava za ceste upravlja županijskim i lokalnim cestama razvrstanima na području Županije i dijelovima međužupanijskih, županijskih i lokalnih cesta do granice Županije. Prema podacima iz navedene Odluke, Uprava za ceste upravlja županijskim cestama ukupne duljine 318,928 km i lokalnim cestama ukupne duljine 374,057 km.

Evidencije o županijskim i lokalnim cestama

Prema odredbi članka 32. Zakona o cestama, upravitelji javnih cesta dužni su podatke iz svojih baza podataka o javnim cestama prenosići Hrvatskim cestama d.o.o., koje vode jedinstvenu bazu podataka o javnim cestama. Sadržaj, ustroj i način vođenja baze podataka o javnim cestama i objektima na njima utvrđen je Pravilnikom o sadržaju, ustroju i načinu vođenja baze podataka o javnim cestama i objektima na njima (Narodne novine 56/15).

Prema odredbama Pravilnika o sadržaju, ustroju i načinu vođenja baze podataka o javnim cestama i objektima na njima, baza podataka o javnim cestama je skup međusobno povezanih podataka, koji interakcijom omogućavaju pregled stanja javnih cesta i objekata na njima, sastavnih elemenata i prometa koji se po njima odvija, a koji se na odgovarajući način i pod određenim uvjetima koriste za potrebe upravljanja, građenja, održavanja, zaštite javnih cesta i prometa na njima te za potrebe službenih statistika, državnih upravnih tijela, međunarodnih organizacija i drugih pravnih i fizičkih osoba. Bazu podataka o javnim cestama čine Prostorna baza podataka, koja sadrži georeferencirane vektorske podatke o osima javnih cesta, jedinstveni adresni sustav javnih cesta i druge tematske GIS slojeve neophodne za prostorno analiziranje i prikazivanje, i Alfanumerička baza podataka, koja sadrži opisne, brojčane i grafičke tehničke podatke o cestama i objektima na njima. Prostorna baza podataka je temelj cjelokupne baze podataka o javnim cestama, gdje se na georeferencirane vektorske prostorne podatke o osima cesta vežu alfanumerički podaci o cestama, koristeći GIS tehnologiju i primjenjujući pravila i tehničke specifikacije jedinstvenog adresnog sustava, te se na taj način mogu prostorno locirati. Alfanumeričku bazu podataka čine propisani obvezni i preporučljivi tehnički podaci za pojedine skupine javnih cesta. Obvezni tehnički podaci moraju se redovito prikupljati i unositi u bazu, dok se preporučljivi tehnički podaci mogu prikupljati redovito ili samo za pojedine analize stanja cesta i objekata na njima, ovisno o potrebama.

Hrvatske ceste d.o.o. nadležne su za prikupljanje, obradu, ažuriranje, verifikaciju i održavanje podataka Prostorne baze podataka, a županijske uprave za ceste za prikupljanje, obradu, ažuriranje, verifikaciju i održavanje tehničkih podataka Alfanumeričke baze podataka za županijske i lokalne ceste kojima upravljaju. Hrvatske ceste d.o.o. osiguravaju tehničke i programske osnove za ustrojavanje, vođenje i korištenje baze podataka o javnim cestama te preuzimanje i unošenje podataka putem *web* aplikacije. Županijske uprave za ceste dužne su unositi podatke u Alfanumeričku bazu podataka o javnim cestama putem *web* aplikacije te su odgovorne za pravovremenost i točnost unesenih podataka, a unos podataka mogu obavljati ovlašteni djelatnici koji dobivaju jedinstveni identifikacijski broj i lozinku za prijavljivanje u bazu.

Za potrebe vođenja vlastite baze podataka o županijskim i lokalnim cestama kojima upravlja, Uprava za ceste zaključuje godišnje ugovore o korištenju i održavanju programskog rješenja za vođenje jedinstvene baze prostornih podataka o županijskim i lokalnim cestama pod upravljanjem Županijske uprave za ceste na području Županije. Ugovoren je korištenje programskih modula te usluga potrebnih za funkcioniranje programskih modula koji se odnose na pristup serveru na kojem će biti instalirani, pružanje stručne podrške prilikom rada, otklanjanje prijavljenih grešaka koje se mogu pojaviti u radu, isporuka novih (poboljšanih) verzija programa u slučaju njihove dostupnosti tijekom ugovornog razdoblja, redovito sigurnosno kopiranje baze podataka pohranjene u sustavu, korištenje *web* servera za pohranu podataka i rad aplikacijskog sustava, administracija instalirane baze i drugih modula. Godišnja naknada za pružanje navedenih usluga u 2022. ugovarena je u iznosu od 75.000,00 kn (9.954,21 euro), u 2023. u iznosu od 9,954,15 eura te u 2024. u iznosu od 12.750,00 eura. Obračunava se i plaća u jednakim mjesечnim iznosima.

Baza podataka o županijskim i lokalnim cestama, koju vodi Uprava za ceste, sadrži podatke o prometnoj infrastrukturi (zaštitna ograda, mostovi, cestovno-željeznički prijelazi, brojači prometa, oprema za smirivanje prometa); podatke o prometnoj signalizaciji (semafori, vertikalna i horizontalna signalizacija); podatke o administrativnoj granici Županije te administrativnim granicama gradova i općina na području Županije; podatke o katastru i nazivima ulica; prostorni prikaz mreže javnih cesta (autoceste, državne ceste, županijske i lokalne ceste) s njihovim dionicama, nazivima i oznakama na području Županije.

Prema odredbama članaka 123. i 124. Zakona o cestama, javne ceste se upisuju u zemljische knjige kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske, uz opis pravne osobe koja upravlja javnom cestom. Upis javnih cesta za koje je izrađena snimka izvedenog stanja i koje su evidentirane u katastru provodi zemljiskoknjizi sud po službenoj dužnosti na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta i prijavnog lista sa snimkom izvedenog stanja, koje zemljiskoknjizi sudu dostavlja tijelo nadležno za katastar. Javne ceste koje nisu evidentirane u katastru ili nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju se u katastru na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta, geodetskog elaborata izvedenog stanja javne ceste i rješenja nadležnog zemljiskoknjizi suda o provedbi prijavnog lista. Prijavni list za prethodnu provedbu u zemljisnoj knjizi zemljiskoknjizi sudu po službenoj dužnosti dostavlja nadležni ured za katastar, na temelju pregledanog i potvrđenog geodetskog elaborata izvedenog stanja javne ceste snimljenog prema pravilima propisanim posebnim zakonom, koji pribavlja i tijelu nadležnom za katastar dostavlja pravna osoba koja upravlja javnim cestama.

Prema podacima iz evidencije o upisu županijskih i lokalnih cesta u zemljišne knjige Uprava za ceste je od ukupno 35 županijskih cesta upisala devet u duljini od 58,50 km (od koji su tri upisane u ukupnoj duljini, a šest djelomično), dok je za djelomični upis 16 županijskih cesta u duljini od 102,7 km zaključila ugovore o izradi geodetskih elaborata s pravnim i fizičkim osobama za potrebe upisa te je do vremena obavljanja revizije (rujan 2024.) za sedam županijskih cesta na temelju pregledanih i potvrđenih geodetskih elaborata izvedenog stanja cesta nadležni ured za katastar dostavio prijavni list nadležnom zemljišnoknjižnom sudu, za pet županijskih cesta su izrađeni geodetski elaborati i predani nadležnom uredu za katastar na potvrđivanje, za dvije županijske ceste postupak upisa obavlja se putem katastarske izmjere, za jednu županijsku cestu Upravi za ceste nije dostavljen geodetski elaborat, a za jednu županijsku cestu u tijeku je postupak prijenosa s Hrvatskih cesta na Upravu za ceste. Od ukupno 82 lokalne ceste upisano je jedanaest cesta u duljini od 45,9 km (od koji je sedam upisano u ukupnoj duljini, a četiri djelomično), dok je za djelomični upis 28 lokalnih cesta u duljini od 110,0 km pokrenut postupak upisa te su do vremena obavljanja revizije (rujan 2024.) za 14 lokalnih cesta izrađeni geodetski elaborati i predani nadležnom uredu za katastar na potvrđivanje, za jedanaest lokalnih cesta na temelju pregledanih i potvrđenih geodetskih elaborata izvedenog stanja cesta nadležni ured za katastar dostavio je prijavni list nadležnom zemljišnoknjižnom sudu, a za tri lokalne ceste postupak upisa se obavlja putem katastarske izmjere. Prema obrazloženju odgovorne osobe, Uprava za ceste kontinuirano pokreće postupke evidentiranja županijskih i lokalnih cesta u katastar i zemljišne knjige sukladno raspoloživim financijskim sredstvima. Prioritet prema kojem Uprava za ceste pokreće postupak evidentiranja županijskih i lokalnih cesta u katastar i zemljišne knjige je za one ceste, odnosno dionice ceste koje se planiraju rekonstruirati zbog rješavanja imovinskopravnih odnosa u postupku ishođenja potrebnih dozvola sukladno odredbama Zakona o gradnji.

U 2022. rashodi za geodetsko-katastarske usluge za potrebe upisa županijskih i lokalnih cesta u zemljišne knjige i evidentiranja u katastru ostvareni su u iznosu od 35.030,53 eura, a u 2023. u iznosu od 40.911,81 euro. Županijska uprava za ceste evidenciju o upisu županijskih i lokalnih cesta u zemljišne knjige osigurava u Excel tablici koja sadrži podatke o oznaci i nazivu ceste, duljini ceste u kilometrima na dvije decimale te duljini upisanog dijela ceste u zemljišne knjige za ceste koje nisu upisane u cijelosti, a navedena evidencija ne sadrži podatke o katastarskim česticama i općinama.

Državni ured za reviziju preporučuje voditi evidenciju o upisu županijskih i lokalnih cesta u zemljišne knjige na način da sadrži podatke o katastarskim česticama i općinama za županijske i lokalne ceste kojima upravlja Uprava za ceste.

Prema podacima iz Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika, Uprava za ceste je izvanproračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te je obveznik primjene proračunskog računovodstva, u skladu s odredbom članka 2. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 158/23) koji je na snazi od 30. prosinca 2023., a primjenjuje se u knjigovodstvenim evidencijama od siječnja 2025. (dalje u tekstu: novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu). Prema odredbama članaka 14. i 221. novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, obveznici primjene proračunskog računovodstva moraju osigurati računovodstvene podatke o dugotrajnoj nefinancijskoj imovini, po vrsti, količini i vrijednosti (nabavna i otpisana) i s drugim potrebnim podacima, te na kraju svake poslovne godine provesti popis imovine i obveza radi svođenja njihovih postojećih knjigovodstvenih stanja na stvarna stanja utvrđena popisom.

Uprava za ceste vodi analitičku knjigovodstvenu evidenciju županijskih i lokalnih cesta kojima upravlja, po vrsti cesta te nabavnoj i otpisanoj vrijednosti, a svakoj cesti pridružen je identifikacijski (inventarski) broj pod kojim je evidentirana. Nabavna vrijednost 35 županijskih cesta iskazana je u analitičkoj knjigovodstvenoj evidenciji koncem 2023. u iznosu od 341.618.942,03 eura, otpisana vrijednost u iznosu od 223.504.263,53 eura, a sadašnja vrijednost u iznosu od 118.114.678,50 eura. Nabavna vrijednost 82 lokalne ceste iskazana je u iznosu od 332.826.966,36 eura, otpisana vrijednost u iznosu od 229.088.033,12 eura, a sadašnja vrijednost u iznosu od 103.738.933,24 eura. Nabavna vrijednost svih cesta kojima upravlja Uprava za ceste u analitičkim evidencijama na koncu godine iskazana je u iznosu od 674.445.908,39 eura, otpisana vrijednost u iznosu od 452.592.296,65 eura, a sadašnja vrijednost u iznosu od 221.853.611,74 eura i veća je za 6.884.604,82 eura od vrijednosti cesta iskazanih u glavnoj knjizi. U glavnoj knjizi na koncu 2023. nabavna vrijednost iskazana je u iznosu od 373.103.630,21 euro, otpisana vrijednost u iznosu od 158.134.623,29 eura, a sadašnja vrijednost u iznosu od 214.969.006,92 eura, dok usklađivanje podataka o vrijednosti cesta u analitičkoj evidenciji s podacima u glavnoj knjizi nije provedeno, iako su podaci u njima različiti. Prema odredbi članka 6. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20), koji je bio na snazi do 30. prosinca 2023., glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih promjena i transakcija nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima. Također, prema odredbi članka 7. Pravilnika, pomoćne knjige su analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Iz navedenog proizlazi da podaci u glavnoj knjizi i analitičkim knjigovodstvenim evidencijama trebaju biti uskladjeni. Analitičke evidencije nije potrebno voditi ako se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebni podaci.

Na jednak način propisana je obveza evidentiranja i iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora i novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju nalaže podatke o vrijednostima cesta evidentirane u glavnoj knjizi i analitičkom knjigovodstvu te iskazane u Bilanci međusobno uskladiti kako bi podaci bili evidentirani i iskazani u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Uprava za ceste je tijekom 2022. i 2023. evidentirala u glavnoj knjizi te iskazala u finansijskim izvještajima povećanje vrijednosti cesta za cjelokupni iznos ostvarenih rashoda za usluge redovitog i izvanrednog održavanja cesta. U 2022. evidentirano je i iskazano povećanje vrijednosti cesta za 3.280.169,79 eura, od čega se na usluge redovitog održavanja odnosi 2.497.015,30 eura, dok je u 2023. evidentirano i iskazano povećanje vrijednosti za 3.533.9257,43 eura, od čega se na usluge redovitog održavanja odnosi 2.280.662,11 eura. Prema odredbama članka 13. Pravilnika o održavanju cesta pod redovitim održavanjem cesta podrazumijevaju se poslovi nadzora i pregleda cesta i objekata te redovito održavanje prometnih površina, bankina, pokosa, sustava odvodnje, prometne signalizacije i opreme, cestovnih naprava i uređaja, vegetacije, kao i osiguranje preglednosti, čišćenje ceste, redovito održavanje cestovnih objekata, interventni radovi, zimska služba, odnosno usluge redovitog održavanja cesta su, prema odredbama članka 49. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, koji je na snazi do 30. prosinca 2023., usluge potrebne za redovno funkcioniranje i obavljanje djelatnosti te se za iznos navedenih usluga ne evidentira ni iskazuju povećanje vrijednosti imovine.

Na jednak način propisana je obveza evidentiranja i iskazivanja rashoda za usluge potrebne za redovno funkcioniranje i obavljanje djelatnosti i novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju nalaže rashode za usluge redovitog održavanja cesta i povećanje vrijednosti imovine koja se odnosi na ceste evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u finansijskim izvještajima u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Obavljen je godišnji popis imovine i obveza na kraju 2023., kojim su obuhvaćene sve županijske i lokalne ceste. Podaci o oznaci i nazivu županijskih i lokalnih cesta navedeni u analitičkoj knjigovodstvenoj evidenciji uskladjeni su s podacima iz Odluke o razvrstavanju javnih cesta. Podaci o vrijednosti cesta u popisnim listama navedeni su prema podacima iz analitičkih knjigovodstvenih evidencija. Prije obavljanja popisa nije usklađeno stanje vrijednosti cesta u glavnoj knjizi i analitičkim knjigovodstvenim evidencijama, a nakon popisa nije obavljeno usklađenje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. S obzirom na to da nije obavljeno usklađenje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem vrijednosti cesta, nije ostvarena osnovna svrha popisa. Prema odredbama članka 14. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, popis imovine i obveza mora se sastaviti na koncu svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance. Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza, koju je donijelo Ministarstvo financija, utvrđeni su obveznici primjene, metodologija obavljanja popisa imovine i obveza te postupci i procedure svih faza provedbe popisa. Po obavljenom popisu nije usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem vrijednosti cesta te nije ostvarena osnovna svrha popisa. Na jednak način propisana je obveza obavljanja popisa imovine i obveza te usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju nalaže obaviti popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza te po obavljenom popisu uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem vrijednosti županijskih i lokalnih cesta.

Financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama

Prema odredbama Zakona o cestama, izvori sredstava za financiranje županijskih i lokalnih cesta su godišnja naknada za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, naknada za izvanredni prijevoz, naknada za prekomjernu uporabu javnih cesta, korisnička naknada, naknada za korištenje cestovnog zemljišta, naknada za obavljanje pratećih djelatnosti na javnoj cesti, naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, sredstva državnog proračuna i ostali izvori.

U tablici broj 2 daju se podaci o planiranim i ostvarenim prihodima i rashodima Uprave za ceste u 2022. i 2023., prema podacima iz godišnjih finansijskih planova i godišnjih izvješća o izvršenju finansijskog plana, donesenih u skladu s propisima o proračunu, te godišnjih izvješća o poslovanju za 2022., odnosno 2023.

– Prihodi

Uprava za ceste je u 2022. i 2023. vrijednosno najznačajnije prihode za financiranje županijskih i lokalnih cesta ostvarila iz godišnje naknade za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, i iz sredstava proračuna. Prema podacima Uprave za ceste, pribavljenima od Centra za vozila Hrvatske d.d., u 2022. su na području Županije registrirana 70 064 vozila, dok je u 2023. registrirano 73 531 vozilo, što je 4,9 % više, te su prihodi ostvareni iz godišnje naknade za uporabu javnih cesta u 2023. u odnosu na 2022. povećani za 4,5 %.

Prihodi ostvareni iz sredstava proračuna odnose se na prihode iz državnog proračuna ostvarene u iznosu od 183.086,60 eura u 2022., odnosno u iznosu od 298.130,40 eura u 2023. te prihode iz proračuna jedinica lokalne samouprave ostvarene u iznosu od 29.638,86 eura u 2022., odnosno u iznosu od 151.087,85 eura u 2023.

Prihodi iz državnog proračuna odnose se na sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta u iznosu od 183.086,60 eura u 2022., odnosno u iznosu od 166.769,00 eura u 2023., na potporu građenju biciklističke infrastrukture na županijskim i lokalnim cestama u iznosu od 66.361,40 eura u 2023. te sredstva za financiranje izrade projektne dokumentacije za izgradnju spojne ceste od županijske ceste u naselju Vid, na području Grada Metkovića, do državne ceste u naselju Nova Sela, na području Općine Kula Norinska, u iznosu od 65.000,00 eura u 2023.

Potpore održavanju, rekonstrukciji i građenju županijskih i lokalnih cesta ostvarene su na temelju odluka Ministarstva o dodjeli sredstava županijskim upravama za ceste u 2022. i 2023., kojima su sredstva za navedenu potporu županijskim upravama za ceste dodijeljena u prosincu 2022. i studenome 2023. Potpora građenju biciklističke infrastrukture na županijskim i lokalnim cestama ostvarena je na temelju Odluke Ministarstva o dodjeli sredstava županijskim upravama za ceste u 2023., kojom su sredstva za navedenu potporu županijskim upravama za ceste dodijeljena u prosincu 2023. Sredstva za financiranje izrade projektne dokumentacije za izgradnju spojne ceste od županijske ceste u naselju Vid, do državne ceste u naselju Nova Sela, ostvarena su na temelju zaključenog Ugovora s Ministarstvom iz srpnja 2023., kojim su sredstva za navedenu namјenu Upravi za ceste dodijeljena u prosincu 2023.

U skladu s odredbama odluka Ministarstva o dodjeli sredstava potpore su Upravi za ceste doznačena jednokratno, pri čemu su način podnošenja zahtjeva za isplatom, način i rokovi prijenosa i korištenja sredstava, nadzor nad korištenjem te način izvještavanja o korištenju sredstava uređeni ugovorima zaključenima između Ministarstva i Uprave za ceste pojedinačno za svaku odluku. U skladu sa zaključenim ugovorima, Uprava za ceste tromjesečnim i godišnjim izvještajima izvještava Ministarstvo o utrošku sredstava pojedinačno po svakoj odluci. Izvještaji sadrže podatke o utrošenim sredstvima u izvještajnom razdoblju te preslike sporazuma i ugovora s dobavljačima, ovjerene obračunske situacije o izvedenim radovima, račune za izvedene radove i nabavljene robe i usluge, potvrde o plaćanjima i druge dokumente. S obzirom na to da su joj sredstva za pojedinu poslovnu godinu doznačena koncem iste godine, Uprava za ceste je godišnjim finansijskim planovima, koje donosi prije početka poslovne godine, prihode iz sredstava proračuna planirala u znatno manjim iznosima nego što su ostvareni, što je dovelo do ostvarenja vrijednosno značajnih godišnjih viškova prihoda koji se prenose za korištenje u idućoj godini.

Prihodi iz proračuna jedinica lokalne samouprave ostvareni su na temelju ugovora o zajedničkom financiranju izvanrednog održavanja te rekonstrukcije županijskih cesta zaključenih između Uprave za ceste i dvije jedinice lokalne samouprave koje su iskazale interes za održavanje pojedinih cesta na svom području. U 2022. na temelju zaključenog ugovora iz svibnja 2022. te dodatka ugovoru iz prosinca 2022. ugovoren je zajedničko financiranje radova izvanrednog održavanja s Općinom Župa dubrovačka u ukupnom iznosu od 65.864,12 eura, od čega se jedinica lokalne samouprave obvezala financirati 29.638,86 eura ili 45,0 %. Prihodi u 2023. ostvareni su na temelju zaključenog ugovora iz travnja 2022. s Gradom Pločama o zajedničkom financiranju izvanrednog održavanja rekonstrukcije raskrižja u ukupnom iznosu od 295.084,68 eura, od čega se jedinica lokalne samouprave obvezala financirati 170.519,73 eura ili 57,8 %. Ugovori sadrže odredbe o vrijednosti radova, udjelima ugovornih strana u zajedničkom financiranju, duljini i dionicama županijskih cesta na kojima će se radovi obavljati, vrsti radova koji će se obavljati te način i rokovima uplate ugovorenih sredstava Upravi za ceste.

Ostali, vrijednosno manje značajni, prihodi za financiranje županijskih i lokalnih cesta ostvareni su iz naknade za izvanredni prijevoz te naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti.

Prihodi iz naknade za izvanredni prijevoz ostvareni su u skladu s odredbama članka 46. Zakona o cestama, prema kojima se na javnoj cesti, iznimno od odredbe kojom je propisano da vozila u prometu na javnoj cesti, sama ili zajedno s teretom, moraju uđovoljavati propisanim uvjetima za pojedine vrste vozila u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, može obaviti izvanredni prijevoz, na temelju dozvole za izvanredni prijevoz kojom se utvrđuju uvjeti i način obavljanja izvanrednog prijevoza te iznos i način plaćanja naknade i drugih troškova izvanrednog prijevoza. Dozvolu za izvanredni prijevoz izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, a ako se izvanredni prijevoz obavlja na više javnih cesta, dozvolu izdaju Hrvatske ceste d.o.o. O izdanim dozvolama za izvanredni prijevoz moraju se obavijestiti ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, inspekcija za ceste i pravna osoba koja upravlja javnom cestom po kojoj se obavlja izvanredni prijevoz. Uvjeti i način obavljanja izvanrednog prijevoza, uvjeti i postupak za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz te mjerila za izračun naknade za izvanredni prijevoz propisani su odredbama Pravilnika o izvanrednom prijevozu (Narodne novine 92/18, 45/20 i 47/23). Prema odredbi članka 14. navedenog Pravilnika, upravitelji javnih cesta poslove izdavanja dozvola mogu povjeriti Hrvatskim cestama d.o.o. pri čemu zadržavaju pravo na utvrđenu naknadu za izvanredni prijevoz.

Uprava za ceste je poslove izdavanja dozvola za izvanredni prijevoz povjerila Hrvatskim cestama d.o.o., koje su je mjesечно izvještavale o naplaćenim naknadama na temelju izdanih dozvola za izvanredni prijevoz iz kojih su ostvareni prihodi u 2022. Prihod od naknade za izvanredni prijevoz u 2023. nije planiran ni evidentiran u poslovnim knjigama, a ostvareni iznos od 1.521,30 eura odnosi se na naplatu potraživanja iz prethodnih godina.

Dio prihoda iskazan u okviru prihoda iz naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti u 2022. i 2023., u iznosu od 117.136,19 eura, odnosi se na prihode ostvarene na temelju odredbe članka 86. Zakona o cestama, kojom je propisano da se za korištenje javnih cesta na temelju prava služnosti, prava građenja, prava puta ili nekog drugog sličnog prava za komunalne, vodne, energetske građevine, kao i građevine elektroničkih komunikacija i povezane opreme plaća naknada u visini određenoj Odlukom o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti.

Navedenom Odlukom propisano je da se visina naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, koju plaća investitor vodnih građevina, sukladno posebnom propisu, energetskih građevina te građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme na javnoj cesti, odnosno osoba koja je na temelju posebnog zakona ovlaštena upravljati tim građevinama i infrastrukturom, utvrđuje u godišnjem iznosu od $2,10 \text{ kn/m}^2$ ($0,28 \text{ eura/m}^2$) za polaganje vodovodnih, toplovodnih, parovodnih i kanalizacijskih vodova, odnosno u iznosu od $2,40 \text{ kn/m}^2$ ($0,32 \text{ eura/m}^2$) za polaganje produktovoda, plinovoda i naftovoda, za postavljanje elektroničke komunikacijske kabelske kanalizacije, vodova koji se postavljaju izvan kabelske kanalizacije i stupova nadzemne komunikacijske mreže i vodova integrirane infrastrukture kabelskih električnih vodova te za polaganje kabelskih električnih vodova i stupova zračne mreže ili javne rasvjete. Osnivanje prava služnosti, prava građenja ili drugog sličnog prava na javnoj cesti utvrđuje se ugovorom između upravitelja javne ceste i korisnika prava. Uprava za ceste je tijekom 2022. i 2023. ostvarila prihode na temelju 60 ugovora zaključenih s šest korisnika prava služnosti na županijskim i lokalnim cestama radi polaganja vodovodnih, kanalizacijskih i kabelskih električnih vodova. Ugovorene godišnje naknade s korisnicima prava služnosti utvrđene su u skladu s odredbama Odluke o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti.

Najznačajniji dio prihoda iskazan u okviru prihoda iz naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti u 2022. i 2023., u iznosu od 231.015,02 eura, odnosi se na prihode od infrastrukturnog operatora (Hrvatski telekom d.d.) za korištenje županijskih i lokalnih cesta i cestovnog zemljišta na kojem se nalazi njegova elektronička komunikacijska infrastruktura.

Uprava za ceste je u ožujku 2019. podnijela zahtjev Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti (dalje u tekstu: HAKOM) za utvrđivanje infrastrukturnog operatora i njegove obveze plaćanja naknade za pravo puta na županijskim i lokalnim cestama u nadležnosti Uprave za ceste. HAKOM je u svibnju 2019. donio rješenje kojim je utvrđen infrastrukturni operator, njegovo pravo puta na županijskim i lokalnim cestama i obveza plaćanja godišnje naknade za pravo puta, na temelju odredbi Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), koji je bio na snazi do srpnja 2022., prema kojima se za gradnju, održavanje, razvoj i korištenje elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na općem dobru te na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih i fizičkih osoba plaća naknada za pravo puta, čija je visina i način obračuna propisan Pravilnikom o potvrdi i naknadi za pravo puta (Narodne novine 152/11, 151/14 i 95/17).

Navedenim Pravilnikom visina godišnje naknade za pravo puta za korištenje cesta određena je u iznosu od $8,00 \text{ kn/m}^2$ ($1,06 \text{ eura/m}^2$) površine koja se koristi za pristup, postavljanje, korištenje, popravljanje i održavanje elektroničke komunikacijske infrastrukture, a koja se utvrđuje na način propisan istim Pravilnikom.

Primjenom odredbi Zakona o elektroničkim komunikacijama i Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta, infrastrukturnom operatoru je rješenjima HAKOM-a utvrđena obveza plaćanja godišnje naknade za pravo puta za korištenje županijskih i lokalnih cesta počevši od 11. ožujka 2019. Infrastrukturni operator je na temelju spomenutih rješenja HAKOM-a tijekom 2019., 2020. i 2021. na ime godišnje naknade za pravo puta uplatio ukupno 1.001.314,33 eura, dok je za 2022. i 2023. uplatio po 115.507,51 euro primjenjujući i pozivajući se na odredbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o cestama (Narodne novine 144/21) kojom je izmijenjena odredba članka 86., stavka 2. Zakona o cestama te je od 4. siječnja 2022. na snazi odredba prema kojoj se za korištenje javnih cesta na temelju prava služnosti, prava građenja, prava puta ili nekog drugog sličnog prava za komunalne, vodne, energetske građevine, kao i građevine elektroničkih komunikacija i povezane opreme plaća isključivo naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti u visini određenoj Odlukom o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, kojom je godišnja naknada za postavljanje elektroničke komunikacijske kabelske kanalizacije, vodova koji se postavljaju izvan kabelske kanalizacije i stupova nadzemne komunikacijske mreže određena u iznosu od 2,40 kn/m² (0,32 eura/m²) površine služnosti.

Do donošenja rješenja HAKOM-a, infrastrukturni operator je naknadu za korištenje županijskih i lokalnih cesta plaćao na temelju ugovora i dodatka ugovoru o osnivanju prava služnosti na županijskim i lokalnim cestama zaključenih s Upravom za ceste u prosincu 2013. i studenome 2014. te ugovora o osnivanju prava služnosti zaključenog u rujnu 2015. za korištenje lokalne ceste koja nije obuhvaćena prethodno navedenim ugovorom, s trajanjem na neodređeno vrijeme, odnosno dok je elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema u funkciji zbog koje je izgrađena. Navedeni ugovori te njegov dodatak zaključeni su na temelju odredbi Zakona o cestama i Odluke o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, kojima je visina godišnje naknade određena u iznosu od 2,40 kn/m² (0,32 eura/m²) površine služnosti. Uprava za ceste je navedeni ugovor i dodatak ugovoru iz prosinca 2013. i studenoga 2014. otkazala u ožujku 2019., a ugovor iz rujna 2015. otkazala je u rujnu 2019., dostavljanjem izjave o otkazivanju infrastrukturnom operatoru, koji otkazivanje nije prihvatio te je nadležnom sudu podnio tužbu sa zahtjevom da se utvrdi da je otkazivanje neosnovano i bez pravnog učinka. Prvostupanjski sud je tužbeni zahtjev prihvatio, na što je Uprava za ceste podnijela žalbu, koju je drugostupanjski sud odbio te potvrdio presudu prvostupanjskog suda kojom je utvrđeno da je otkazivanje ugovora iz prosinca 2013. s dodatkom iz studenoga 2014. te ugovora iz rujna 2015., neosnovano i bez pravnog učinka, čime su navedeni ugovori održani na snazi.

Uprava za ceste je u svibnju 2022. Vrhovnom суду Republike Hrvatske podnijela prijedlog za dopuštenje revizije presude drugostupanjskog suda, o čemu odluka do vremena obavljanja revizije (rujan 2024.) nije donesena. Parnični, odvjetnički i drugi troškovi Uprave za ceste u vezi s navedenim postupkom do vremena obavljanja revizije (rujan 2024.) iznose 35.259,95 eura.

Drugi prihodi odnose se na naknade troškova po sudskim sporovima, prihode od prodaje službenog automobila te kamate. Dio prihoda u okviru drugih prihoda u vrijednosno najznačajnijem dijelu odnosi se na računovodstveno pogrešno evidentirana primljena sredstva za jamstva za ozbiljnost ponude te jamstva za uredno ispunjenje ugovora u postupcima javne nabave koja se u skladu s zaključenim ugovorima i dokumentacijom o nabavi vraćaju ponuditeljima te su trebali biti evidentirani u okviru računa obveze za predujmove, depozite, jamčevne pologe i tuđe prihode.

Zbog navedenog načina evidentiranja primljenih sredstava za uredno ispunjenje ugovora u postupcima javne nabave drugi prihodi su za 2022. iskazani više za 10.617,82 eura, a za 2023. više za 62.769,66 eura te su za navedene iznose iskazani više i ukupni prihodi za 2022. i 2023.

Prema odredbi članka 4. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, koji je na snazi bio do 30. prosinca 2023., proračun i proračunski korisnici vode knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz Računskog plana koji je sastavni dio Pravilnika. Odredbom članka 21. navedenog Pravilnika, propisano je da su Računskim planom proračuna utvrđene brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su proračun i proračunski korisnici obvezni knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva, prihode i primitke te rashode i izdatke. Na jednak način propisana je obveza evidentiranja i iskazivanja obveza i novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju nalaže obvezu evidentirati u poslovnim knjigama te iskazati u finansijskim izvještajima na računima propisanim Računskim planom u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

– Rashodi i izdaci

Uprava za ceste je u 2022. i 2023. vrijednosno najznačajnije rashode ostvarila za redovito i izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta. Navedeni rashodi čine 74,8 % ukupnih rashoda u 2022., odnosno 66,2 % ukupnih rashoda i izdataka u 2023. Slijede rashodi za funkcioniranje Uprave za ceste, koji čine 13,7 % ukupnih rashoda u 2022., odnosno 12,2 % u 2023., drugi rashodi za upravljanje županijskim i lokalnim cestama, koji čine 2,7 % ukupnih rashoda u 2022., odnosno 4,0 % u 2023. te izdaci za depozite i jamčevne pologe koji u 2023. čine 10,7 % ukupnih rashoda i izdataka.

Vrijednosno značajniji rashodi u okviru rashoda za funkcioniranje Uprave za ceste su materijalni rashodi te rashodi za zaposlene. U okviru materijalnih rashoda vrijednosno najznačajniji rashodi iskazani su za usluge u iznosu od 239.768,04 eura u 2022., odnosno 154.181,92 eura u 2023., koje se odnose na usluge vještačenja, komunalne usluge, računalne usluge, usluge odvjetnika te usluge promidžbe i druge usluge.

U okviru rashoda za zaposlene iskazani su rashodi za brutoplaće koji su u 2022. ostvareni u iznosu od 183.249,03 eura, a u 2023. u iznosu od 203.554,21 euro ili 2.827,14 eura prosječno mjesečno po zaposleniku. Plaće zaposlenika Uprave za ceste isplaćuju se na temelju pravilnika iz listopada 2016. te njegovih izmjena i dopuna iz veljače i ožujka 2020., srpnja 2021. i prosinca 2022., koji donosi Upravno vijeće Uprave za ceste.

Prema odredbama navedenog pravilnika, plaću čini osnovna plaća na temelju složenosti i opsega poslova radnog mjeseca uvećana za 0,5 % za svaku navršenu godinu radnog staža. Osnovna plaća utvrđuje se umnoškom koeficijenta složenosti poslova radnog mjeseca i osnovice za izračun plaće, koji su propisani istim pravilnikom.

Vrijednosno najznačajniji rashodi u okviru drugih rashoda za upravljanje županijskim i lokalnim cestama odnose se na doznake dijela prihoda od godišnje naknade za uporabu javnih cesta Gradu Dubrovniku za financiranje nerazvrstanih cesta na njegovom području. Izvršene su na temelju odredaba članaka 98. i 108. Zakona o cestama, prema kojima se sredstva za građenje, rekonstrukciju i održavanje nerazvrstanih cesta na području gradova koji su sjedišta županija, a koje su bile razvrstane u javne ceste Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (Narodne novine 54/08, 122/08, 13/09, 104/09 i 17/10), osiguravaju dijelom iz godišnje naknade za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, proporcionalno udjelu duljine nerazvrstanih cesta na području grada u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta na području županije. Sredstva su doznačena prema mjerilima propisanim odredbom članka 8. Pravilnika o naplati godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, prema kojoj udjel duljine nerazvrstanih cesta na području Grada Dubrovnika u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta na području Županije iznosi 7,9 %.

Naknade stanicama za tehnički pregled za obavljanje poslova naplate godišnje naknade za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, isplaćene su na temelju ugovora zaključenih sa stanicama za tehnički pregled. Prema odredbi članka 5. Pravilnika o naplati godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, pravne osobe u čijem su sastavu stanice za tehnički pregled vozila i županijske uprave za ceste dužne su sklopiti ugovor kojim će se regulirati uplata sredstava godišnje naknade za uporabu javnih cesta na račun županijske uprave za ceste, izdavanje potvrda o obračunatoj i naplaćenoj godišnjoj naknadi, vođenje evidencije o obračunanoj godišnjoj naknadi i obavljanju drugih poslova u vezi s naplatom. Uprava za ceste s pravnim osobama u čijem su sastavu stanice za tehnički pregled vozila zaključuje ugovore na vrijeme od dvije godine, odnosno ugovori su zaključeni za razdoblje od srpnja 2022. do lipnja 2024. Naknada za obavljanje poslova u vezi s naplatom godišnje naknade za uporabu javnih cesta ugovorena je u iznosu od 6,00 kn (0,80 eura) po registriranom vozilu. Ugovoren je i jamstvo za učinkovito obavljanje poslova naplate u obliku zadužnice na iznos u visini 10,0 % uprihođenog iznosa godišnje naknade u prethodnoj godini, koju su se pravne osobe obvezale dostaviti Upravi za ceste. Za isto razdoblje, Uprava za ceste zaključila je i ugovor s Centrom za vozila Hrvatske d.d. o obavljanju poslova elektroničke obrade podataka u vezi s naplatom godišnje naknade, uz naknadu u iznosu od 1,50 kn (0,20 eura) po registriranom vozilu. Za vrijeme obavljanja revizije Uprava za ceste je za obavljanje poslova u vezi s naplatom godišnje naknade za uporabu javnih cesta zaključila ugovore s pravnim osobama u čijem su sastavu stanice za tehnički pregled vozila na novo razdoblje od dvije godine, odnosno od srpnja 2024. do lipnja 2026. Naknada za obavljanje poslova u vezi s naplatom godišnje naknade za uporabu javnih cesta ugovorena je u iznosu od 0,80 eura po registriranom vozilu. Kao i kod ugovora za prethodne dvije godine ugovoren je jamstvo za učinkovito obavljanje poslova naplate u obliku zadužnice na iznos u visini 10,0 % uprihođenog iznosa godišnje naknade u prethodnoj godini, koju su se pravne osobe obvezale dostaviti Upravi za ceste. Također je, za razdoblje od srpnja 2024. do lipnja 2026. Uprava za ceste zaključila i ugovor s Centrom za vozila Hrvatske d.d. o obavljanju poslova elektroničke obrade podataka u vezi s naplatom godišnje naknade, uz naknadu u iznosu od 0,20 eura po registriranom vozilu.

Naknada za uređenje voda plaćena je na temelju rješenja o obračunu naknade koja donose Hrvatske vode, u skladu s odredbama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19 i 36/24) prema kojima su vlasnici ili drugi zakoniti posjednici nekretnine, osim poljoprivrednog zemljišta, obveznici plaćanja naknade za uređenje voda.

Spomenutu naknadu obračunavaju i naplaćuju Hrvatske vode u visini koju je Uredbom o visini naknade za uređenje voda (Narodne novine 82/10 i 108/13) propisala Vlada Republike Hrvatske, a osnovica za obračun naknade je četvorni metar nekretnine za koju se naknada plaća.

Prema rješenju iz siječnja 2018. te travnja 2020., obavijestima i uplatnicama Hrvatskih voda o obračunu naknade, godišnja naknada za uređenje voda za 2022. i 2023. obračunana je za 2.565.026,10 m² lokalnih i 804.600,00 m² županijskih cesta, u iznosu od 37.448,58 eura, u skladu s odredbama Uredbe o visini naknade za uređenje voda.

Izdaci za depozite i jamčevne pologe u cijelosti se odnose na oročena sredstva kod poslovne banke u iznosu od 599.992,98 eura na temelju zaključenog ugovora iz rujna 2023. na razdoblje do ožujka 2024.

Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju na koncu 2022. iskazan je u iznosu od 2.177.816,81 euro, za 2023. je ostvaren višak prihoda u iznosu od 95.460,89 eura te višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju na koncu 2023. iznosi 2.273.277,70 eura, a u finansijskim izvještajima za 2023. pogrešno je iskazan u iznosu od 1.262.611,13 eura odnosno 1.010.666,57 eura manje.

Odredbama članka 3. Pravilnika o finansijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/22) propisano je da je osnovna svrha finansijskih izvještaja dati informacije o finansijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva (poslovanja) proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Državni ured za reviziju nalaže u finansijskim izvještajima navesti točne podatke o višku prihoda i primitaka raspoloživih u sljedećem razdoblju u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu kako bi se postigla osnovna svrha finansijskih izvještaja, a to je pružanje informacija o finansijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva poslovanja Uprave za ceste.

Planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta

Prema odredbama Zakona o cestama planski temelj za upravljanje županijskim i lokalnim cestama, kao dijelom mreže javnih cesta u Republici Hrvatskoj, je Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. kojom su utvrđeni ciljevi i plan razvitka županijskih i lokalnih te drugih javnih cesta u Republici Hrvatskoj. U skladu sa Strategijom, Vlada Republike Hrvatske donosi program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od četiri godine. Posljednje četverogodišnje razdoblje za koje je navedeni program donesen je razdoblje od 2017. do 2020. Prioritet u građenju i održavanju županijskih i lokalnih te drugih javnih cesta i potreba njihova razvitka utvrđena Strategijom mora se temeljiti na prostornim, prometnim, tehničkim, ekološkim, demografskim i gospodarskim analizama, s gospodarski opravdanim prometno-tehničkim rješenjima radi povećanja sigurnosti, kapaciteta i protočnosti prometa.

Uprava za ceste, prema obrazloženju odgovorne osobe, redovitim pregledima i obilascima županijskih i lokalnih cesta i cestovnih objekata na svom području utvrđuje njihovo stvarno stanje na temelju čega pojedine ceste uključuje u programe građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta u cilju saniranja najugroženijih dijelova županijskih i lokalnih cesta kako bi se osiguralo poboljšanje cestovne mreže županijskih i lokalnih cesta.

Prije donošenja planova građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022. i 2023. te njihovih izmjena i dopuna, Uprava za ceste nije utvrdila kriterije za određivanje prioriteta prema kojima se ceste uključuju u spomenuti plan odnosno njegove izmjene i dopune, primjerice: riješeni imovinskopravni odnosi; ishođena građevinska dozvola; ocjena stanja kolnika; izvanredni događaji (vremenske nepogode, potresi, poplave i drugo), evidencija brojanja prometa; biciklistička i pješačka infrastruktura; godišnji i glavni pregled mostova i propusta; uređenje spojeva s prometnicama višeg ranga (državne ceste); prometna važnost nekog područja; udio ukupne županijske ceste odnosno lokalne ceste na području pojedine jedinice lokalne samouprave; izvedena ostala linijska infrastruktura, makadami – modernizacija prometnice s aspekta preusmjeravanja opterećenja drugih prometnica i dugoročnog smanjenja kontinuiranih troškova održavanja makadama i ostalo.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se donošenjem akta kojim bi se utvrdili kriteriji za određivanje prioriteta prema kojima će se ceste uključivati u planove građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta te njihove eventualne izmjene i dopune, pridonijelo realnijem planiranju potrebnih sredstava te učinkovitijem upravljanju županijskim i lokalnim cestama odnosno njihovom građenju, rekonstrukciji te održavanju.

– Planiranje

Prema odredbama članka 22. Zakona o cestama, program građenja i održavanja javnih cesta Vlade Republike Hrvatske, u dijelu koji se odnosi na županijske i lokalne ceste, ostvaruje se godišnjim planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta, koje donose županijske uprave za ceste.

Upravno vijeće Uprave za ceste donijelo je u siječnju 2022. Plan građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022., a Izmjene i dopune u listopadu 2022. te u siječnju 2023. Plan građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2023. Upravno vijeće Uprave za ceste donijelo je u siječnju 2023., a Izmjene i dopune u listopadu 2023. te u veljači 2024.

Izmjene i dopune Planova građenja i održavanja za 2022. i 2023. donesene su zbog uravnoteženja planiranih rashoda s prihodima planiranim godišnjim financijskim planovima i njihovim izmjenama i dopunama.

Drugim izmjenama i dopunama Plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022., planirana su sredstva za redovito održavanje u iznosu od 2.499.276,66 eura; izvanredno održavanje u iznosu od 1.486.495,45 eura; izradu projekata, studija, geodetskih radova i stručnog nadzora te ostale radove (nabava soli) u iznosu od 602.428,83 eura.

Drugim izmjenama i dopunama Plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2023., planirana su sredstva za redovito održavanje u iznosu od 2.340.000,00 eura, izvanredno održavanje u iznosu od 1.671.900,00 eura te izradu projekata, studija, geodetskih radova i stručnog nadzora u iznosu od 230.087,00 eura.

Planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta te njihovim izmjenama i dopunama za 2022. i 2023. u okviru sredstava izvanrednog održavanja planirana su sredstva za radove izvanrednog održavanja i sredstva za radove rekonstrukcije županijskih i lokalnih cesta za 2022. i 2023. umjesto u okviru sredstava za građenje i rekonstrukciju. Planovima građenja i održavanja nisu planirani radovi izvanrednog održavanja koji su planirani, započeti te neizvršeni u prethodnim godinama. Radovi su se izvodili tijekom 2022. i 2023., za koje nisu planirani, a tijekom kojih su nastali rashodi. Zbog navedenog trebali su biti planirani planovima građenja i održavanja za 2022. i 2023.

Državni ured za reviziju preporučuje planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta posebno planirati sredstva za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta. Nadalje, preporučuje u planove građenja i održavanja za tekuću godinu uključiti i radove izvanrednog održavanja planirane i započete, a neizvršene u prethodnim godinama.

Godišnja izvješća o ostvarenju Plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022. i 2023. nisu sastavljena.

U okviru Izvještaja o radu Uprave za ceste na području Županije (dalje u tekstu: Izvještaj o radu), koja je sastavio ravnatelj za 2022. u ožujku 2023. te za 2023. u ožujku 2024., dani su podaci o radovima i uslugama redovitog održavanja; izvanrednog održavanja (u okviru kojih su dani i podaci o rekonstrukciji županijskih i lokalnih cesta); izradi projekata, studija, geodetskim radovima i stručnom nadzoru te ostalim radovima koji su završeni tijekom 2022. odnosno 2023., neovisno jesu li planirani spomenutim planovima ili planovima građenja i održavanja iz prethodnih godina. Zbog navedenog, nije moguća usporedba podataka iz planova građenja i održavanja za 2022. i 2023. s podacima iz Izvještaja o radu za 2022. i 2023.

Državni ured za reviziju preporučuje sastaviti godišnje izvješće o ostvarenju plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta kako bi se moglo pratiti ostvarenje godišnjeg plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta.

Prema Odluci o provedbi tehničke kategorizacije javnih cesta koju je donio nadležni ministar u ožujku 2017., u okviru godišnjeg plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta donosi se i kategorizacija prema kojoj se županijske i lokalne ceste na temelju kriterija prometnog značenja i zadaće povezivanja te prema vrsti prometa, vrsti i tehničkim elementima kolnika razvrstavaju na javne ceste I., II., III. i IV. kategorije. Prema Planu građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022., od ukupne duljine županijskih cesta (286,300 km) 0,9 % su ceste I. kategorije; 15,1 % su II. kategorije; 51,6 % su III. kategorije i 32,4 % su IV. kategorije, a od ukupne duljine lokalnih cesta (374,000 km) 7,6 % su ceste II. kategorije; 9,6 % su III. kategorije i 82,8 % su IV. kategorije. Prema Planu građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2023., od ukupne duljine županijskih cesta (318,800 km) 0,8 % su ceste I. kategorije; 19,9 % su II. kategorije; 50,2 % su III. kategorije i 29,1 % su IV. kategorije, a od ukupne duljine lokalnih cesta (373,800 km) 7,6 % su ceste II. kategorije; 9,6 % su III. kategorije i 82,8 %.

U tablici broj 3 daju se podaci o rashodima za ostvarivanje programa građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije u 2022. i 2023., prema podacima iz godišnjih planova građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta i godišnjih izvještaja ravnatelja za 2022., odnosno 2023.

Vrijednosno najznačajniji rashodi za ostvarivanje programa građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije odnose se na rashode za redovito održavanje županijskih i lokalnih cesta. Slijede rashodi za izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta, izradu projektne dokumentacije i druge pripremne radove za potrebe rekonstrukcije i izvanrednog održavanja te nabavu soli.

– Građenje i rekonstrukcija

Planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta te njihovim izmjenama i dopunama za 2022. i 2023. nisu planirana sredstva za građenje županijskih i lokalnih cesta, dok su sredstva za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta planirana u okviru sredstava za izvanredno održavanje.

– Redovito održavanje

Prema odredbi članka 33. Zakona o cestama pravna osoba koja upravlja javnom cestom radove redovitog održavanja javnih cesta može ustupiti za razdoblje od četiri godine.

Za radove redovitog održavanja i zaštite županijskih i lokalnih cesta na području Županije, nakon provedenog otvorenog postupka javne nabave, Uprava za ceste je s odabranim izvođačem radova redovitog održavanja početkom rujna 2020. zaključila Okvirni sporazum za radove redovitog održavanja i zaštite županijskih i lokalnih cesta na području Županije za razdoblje od 2020. do 2024. (dalje u tekstu: Okvirni sporazum). Odabrani izvođač radova redovitog održavanja (trgovačko društvo u vlasništvu Županije) bio je jedini ponuditelj u provedenom postupku nabave procijenjene vrijednosti u iznosu od 7.326.299,02 eura bez poreza na dodanu vrijednost u kojem je utvrđeno da je registriran, specijaliziran i opremljen za poslove koji su mu povjereni, o čemu je sastavljen zapisnik.

Okvirnim sporazumom utvrđeni su uvjeti za zaključivanje godišnjih ugovora o izvođenju radova redovitog održavanja, prema ponudbenom troškovniku kojim je vrijednost radova za četverogodišnje razdoblje (od 1. rujna 2020. do 31. kolovoza 2024.) utvrđena u ukupnom iznosu od 7.325.687,58 eura bez poreza na dodanu vrijednost odnosno s porezom na dodanu vrijednost u iznosu od 9.157.109,48 eura.

Odredbama članka 4. Okvirnog sporazuma, između ostalog, utvrđeno je da jedinične cijene radova ugovorene godišnjim ugovorima moraju odgovarati cijenama navedenim u ponudbenom troškovniku, a mogu se mijenjati, nakon isteka 12 mjeseci od zaključivanja Okvirnog sporazuma. Promjenu cijena može zahtijevati izvoditelj radova u slučaju povećanja cijene radova ako su se u vremenu između zaključenja ugovora i njegova ispunjenja, a bez njegova utjecaja, povećale cijene elemenata na temelju kojih je određena cijena radova, tako da bi ta cijena trebala biti veća za više od 5,0 %. Izvoditelj može zahtijevati samo razliku u cijeni radova koja prelazi 5,0 %. Izmjenu cijene radova može zahtijevati i naručitelj, ako bi došlo do smanjenja cijene elemenata na temelju kojih je određena cijena ugovorenih radova za više od 5,0 %, i to istovjetnim obračunom kako je to određeno i za povećanje cijene radova. Nadalje, utvrđeno je da stvarno nabavljena količina usluga na temelju zaključenog Okvirnog sporazuma može biti veća ili manja od predviđene količine predmeta nabave, no ukupna plaćanja bez poreza na dodanu vrijednost na temelju svih ugovora zaključenih na temelju Okvirnog sporazuma ne smiju prelaziti procijenjenu vrijednost nabave. Također, utvrđena je formula kojom će se obračunavati izmjena cijene radova iz Okvirnog sporazuma.

Okvirnim sporazumom utvrđeno je i jamstvo izvoditelja za uredno ispunjenje ugovora te novčana kazna koju je dužan platiti u slučaju prekoračenja utvrđenih rokova izvođenja radova.

Na temelju Okvirnog sporazuma zaključeno je više pojedinačnih ugovora o javnim radovima za radove redovitog održavanja i zaštite županijskih i lokalnih cesta. Tako je za razdoblje od 1. rujna 2020. do 31. prosinca 2020. zaključen ugovor u rujnu 2020. u vrijednosti od 610.468,31 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 763.085,39 eura s porezom na dodanu vrijednost; za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021., u siječnju 2021., u vrijednosti od 1.831.471,82 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 2.289.339,78 eura s porezom na dodanu vrijednost; za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022., u siječnju 2022., u vrijednosti od 1.831.363,34 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 2.289.204,18 eura s porezom na dodanu vrijednost te Dodatak navedenom ugovoru u prosincu 2022., kojim je ugovorena dodatna količina radova (pojačano izvođenje radova radi osiguranja sigurnog i nesmetanog odvijanja prometa na županijskim i lokalnim cestama, u vrijednosti od 167.825,89 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno ukupno 209.782,36 eura). Slijedom navedenog, ukupna vrijednost radova redovitog održavanja za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. ugovorena je u iznosu od 1.999.189,23 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 2.498.986,53 eura s porezom na dodanu vrijednost.

Nadalje, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023., ugovor o radovima redovitog održavanja i zaštite županijskih i lokalnih cesta zaključen je u siječnju 2023. u vrijednosti od 1.831.772,16 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 2.289.715,20 euro s porezom na dodanu vrijednost, a za razdoblje od 1. siječnja do 31. kolovoza 2024. u siječnju 2024. u vrijednosti od 919.059,75 euro bez poreza na dodanu vrijednost odnosno 1.148.824,69 euro s porezom na dodanu vrijednost. Jedinične cijene radova ugovorene godišnjim ugovorima odgovaraju cijenama navedenim u troškovniku iz Okvirnog sporazuma.

Rashodi za redovito održavanje županijskih i lokalnih cesta u 2022. ostvareni su u iznosu od 2.497.015,30 euro, a u 2023. u iznosu od 2.280.662,11 euro, što je u okviru vrijednosti radova ugovorenih pojedinačnim ugovorima o izvođenju radova redovitog održavanja za 2022. i 2023. Podaci o jediničnim cijenama radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije po pojedinim poslovima redovitog održavanja, ugovoreni Okvirnim sporazumom i godišnjim ugovorima koji su bili na snazi od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2023., dani su u Prilogu 1.

Uprava za ceste donosila je mjesecne operativne programe održavanja za tri nadcestarije (Dubrovnik, Opuzen i Korčula) odnosno mjesecne planove radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije. Spomenutim planovima Uprave za ceste prethodio je prijedlog plana radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta izvođača radova redovitog održavanja.

U tijeku obavljanja revizije (rujan 2024.) pregledani su mjesecni operativni planovi odnosno planovi radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije za siječanj, travanj, srpanj i prosinac 2022. i 2023., kojima su utvrđeni vrijeme i raspored izvođenja pojedinih radova, njihov opseg, tehnološki postupak i rok izvršenja, ali spomenuti planovi ne sadrže prikaz zatečenog stanja ceste na početku planskog razdoblja, razine prednosti, iznos planiranih ulaganja te prikaz očekivanog stanja na kraju planskog razdoblja, što nije u skladu s odredbama članka 9. Pravilnika o održavanju cesta kojim je, između ostalog, propisano da višemjesečni ili višegodišnji operativni program održavanja cesta treba sadržavati prikaz zatečenog stanja ceste na početku planskog razdoblja te prikaz očekivanog stanja na kraju planskog razdoblja.

Državni ured za reviziju nalaže donositi mjesecne operativne programe održavanja u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.

Plaćanja obavljenih radova izvršena su na temelju ispostavljenih računa izvođača radova redovitog održavanja te mjesecnih obračuna izvedenih radova ovjerenih potpisom zaposlenika Uprave za ceste, nadležnog za nadziranje radova redovitog održavanja i ovlaštenog zaposlenika izvođača radova redovitog održavanja.

Pregledom obračuna izvedenih radova u siječnju, travnju, srpnju i prosincu 2022. i 2023. utvrđeno je da su cijene izvedenih radova obračunane po ugovorenim jediničnim cijenama. U skladu s okvирnim sporazumom i ugovorom o izvođenju radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta, povećanje jediničnih cijena pojedinih radova za više od 5,0 % utvrđeno je, po zahtjevu izvoditelja radova, na temelju podataka prikupljenih od Državnog zavoda za statistiku. Spomenuti troškovi povećanja jediničnih cijena radova tijekom 2022. i 2023. isplaćeni su u ukupnom iznosu od 682.914,33 eura za radove izvedene tijekom listopada, studenoga i prosinca 2021., tijekom 2022. te siječnja i veljače 2023.

Pregledom mjesecnih obračuna izvedenih radova u siječnju, travnju, srpnju i prosincu 2022. te svibnju i listopadu 2023. utvrđeno je da su cijene izvedenih radova obračunane po ugovorenim jediničnim cijenama. Rashodi za troškove povećanja jediničnih cijena radova za više od 5,0 % od studenoga 2021. do veljače 2022., ostvareni u 2022., odnose se na primjenu odredbi o povećanju cijena radova redovitog održavanja iz Okvirnog sporazuma. U skladu s Okvirnim sporazumom i ugovorom o izvođenju radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta, povećanje jediničnih cijena pojedinih radova za više od 5,0 % utvrđeno je, po zahtjevu izvoditelja radova, na temelju podataka prikupljenih od Državnog zavoda za statistiku.

Redovito održavanje županijskih i lokalnih cesta u zimskom razdoblju provedeno je u skladu s izvedbenim programima zimske službe koji je Uprava za ceste, na prijedlog izvođača radova redovitog održavanja, donijela za zimu 2022./2023. u listopadu 2022., a za zimu 2023./2024. u studenome 2023. Izvođač radova redovitog održavanja dostavio je prijedlog izvedbenog programa zimske službe za 2022./2023. na prihvatanje Upravi za ceste u listopadu 2022., dok je prijedlog izvedbenog programa zimske službe za 2023./2024. dostavio u studenome 2023., što nije u skladu s odredbama članka 34. Pravilnika o održavanju cesta, kojima je, između ostalog, propisano da je izvođač radova redovitog održavanja dužan upravitelju ceste podnijeti na prihvatanje prijedlog izvedbenog programa zimske službe najkasnije do 15. listopada tekuće godine.

Izvedbenim programima zimske službe utvrđena je organizacijska shema ustroja, nadležnosti i odgovornosti izvođača zimske službe; raspored mjesta stalne pripravnosti; karta cestovne mreže s označenim razinama prednosti i polaznim i završnim točkama djelovanja zimske službe; raspored mehanizacije, opreme, materijala za posipanje cesta i radne snage potrebne za izvođenje planiranih radova; raspored dežurstva, obvezne prisutnosti, stupnjevi pripravnosti i raspored radnih skupina te način prikupljanja podataka i shema obavještavanja o stanju i prohodnosti cesta.

Državni ured za reviziju preporučuje urediti odnose s izvođačem radova redovitog održavanja na način da se izvođaču radova odredi obveza sastavljanja i dostavljanja prijedloga izvedbenog programa zimske službe do 15. listopada tekuće godine u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.

Nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta te cestovnih objekata tijekom 2022. i 2023. obavljen je putem glavnih pregleda cestovnih objekata i izvanrednih pregleda, koje je obavljala Uprave za ceste, i putem ophodarske službe, koju je obavljao izvođač radova redovitog održavanja cesta.

Glavnim pregledom cestovnih objekata tijekom 2022. obuhvaćeni su most Crna rika na županijskoj cesti ŽC6217 preko Crne rike uz naselje Banja te most Vid (Vidonjski most) na županijskoj cesti ŽC6218 preko rijeke Norin. U prethodnim godinama obavljeni su pregledi 29 mostova na županijskim i lokalnim ceste na području Konavala, Župe dubrovačke, Dubrovačkog primorja, Pelješca, Korčule i Lastova. Također, Uprava za ceste je, nakon provedenih postupaka javne nabave, u veljači 2024., s dva trgovačka društva zaključila ugovore o pregledu cestovnih objekata (mostova) na županijskim cestama na području Konavala, Župe dubrovačke, Dubrovačkog primorja, Pelješca, Korčule, Lastova te na području doline rijeke Neretve.

Tijekom 2022. i 2023. Uprava za ceste obavila je četiri izvanredna pregleda nad pojedinim županijskim i lokalnim cestama na zahtjev inspekcije za ceste kojima su utvrđena oštećenja kolnika te izvedbe kolnih prilaza na kolnik javne ceste koji nisu u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu (Narodne novine 95/14). Uprava za ceste je izvođaču radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta naložila žurno otklanjanje utvrđenih nepravilnosti te je o obavljenim radovima izvjestila inspekciju za ceste.

Prema obrazloženju odgovorne osobe zaposlenici Uprave za ceste obavljaju redoviti izvanredni nadzor nad stanjem cesta i objekata redovitim obilaskom županijskih i lokalnih cesta na području Županije, a izvođač radova redovitog održavanja obavlja nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta putem ophodarske službe (dva puta mjesечно za županijske ceste, a jednom mjesечно za lokalne ceste) te Upravi za ceste dostavlja dnevničke izvještaje o izvršenim pregledima cesta.

Uprava za ceste nije provodila nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta putem sezonskih pregleda te godišnjih pregleda cestovnih objekata, što nije u skladu s odredbama članaka 16. i 17. Pravilnika o održavanju cesta kojima je propisano da je Upravitelj ceste, odnosno izvođač radova na cesti, u obvezi osigurati da se sezonski pregledi cesta obavljaju dva puta godišnje, u pravilu nakon zimskog razdoblja (ožujak – svibanj) i u jesen (rujan – studeni), a radi provjere stanja cesta i utvrđivanja stupnja odnosno veličine oštećenja ceste. Također, propisano je da je Upravitelj ceste, odnosno izvođač radova na cesti, u obvezi osigurati da se čelični i drveni cestovni objekti pregledavaju najmanje jednom godišnje, a drugi cestovni objekti pregledavaju se najmanje jednom svake dvije godine. Uprava za ceste nije ustrojila evidenciju o obavljenim pregledima cesta što nije u skladu s odredbama članka 14. Pravilnika o održavanju cesta kojima je, između ostalog propisano, da je upravitelj ceste dužan voditi evidenciju o obavljenim pregledima cesta i sve podatke prikupljene pregledom cesta u obvezi je pohraniti na način određen pozitivnim propisima.

Državni ured za reviziju nalaže provoditi nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta na području Županije putem sezonskih i godišnjih pregleda cestovnih objekata u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta. Također, nalaže ustrojiti i voditi evidenciju o obavljenim pregledima cesta u skladu s odredbama spomenutog Pravilnika.

U okviru rashoda za nadzor i pregled cesta i objekata iskazani su rashodi za obavljanje ophodarske službe na županijskim i lokalnim cestama iz nadležnosti Uprave za ceste koji su u 2022. ostvareni u iznosu od 25.978,19 eura ili 39,31 euro/km ceste, a u 2023. u iznosu od 26.203,44 eura ili 37,81 euro/km ceste.

Poslove ophodnje obavlja izvođač radova redovitog održavanja. O obavljenim ophodnjama sastavljeni su ophodarski dnevnički, koji su dostavljeni Upravi za ceste. Pregledani su ophodarski dnevnički iz prosinca 2022. i prosinca 2023.

Pregledani ophodarski dnevnički sadrže podatke o ophodarskim dionicama, ophodarima, ophodarskim vozilima i trajanju ophodnje te opis utvrđenog stanja i prohodnosti ophodarske dionice i popis obavljenih radova redovitog održavanja manjeg obujma, koji se uglavnom odnose na čišćenje kolnika od rasutog materijala i nanosa, čišćenje rigola, ispravljanje oborenog ili nakošenog prometnog znaka, postavljanje stupića, uklanjanje i rezanje raslinja. Pregledani ophodarski dnevnički sadrže podatke i o drugim aktivnostima u funkciji zaštite ophodarske dionice i prometa (uočenim oštećenjima koja se ne mogu sanirati tijekom ophodnje).

Uprava za ceste za obavljanje ophodarske službe tijekom 2022. i 2023. nije donijela godišnje planove ophodnje, što nije u skladu s odredbom članka 8. Pravilnika o ophodnji kojim je propisano da opseg ophodarske službe, broj mesta stalne pripravnosti i mesta stalnog dežurstva, stupanj i način njihove opremljenosti te način tehničko-tehnološke povezanosti s ophodarskim dionicama, određuje upravitelj ceste godišnjim planom ophodnje te da se godišnji planovi ophodnje donose sukladno navedenom Pravilniku i propisanim postupkom i rokovima utvrđenim za donošenje godišnjih planova održavanja javnih cesta.

Državni ured za reviziju nalaže donijeti godišnji plan ophodnje u skladu s odredbama Pravilnika o ophodnji.

– Izvanredno održavanje

Rashodi za izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta za 2022. ostvareni su u iznosu od 709.976,76 eura, a za 2023. u iznosu od 1.254.631,57 eura.

U okviru planiranih rashoda za izvanredno održavanje za 2022. i 2023. planirani su rashodi za izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta te rashodi za rekonstrukciju spomenutih cesta koji su trebali biti planirani kao posebna stavka u planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta za 2022. i 2023. Slijedom navedenog, Planom građenja i održavanja za 2022. planirani su rashodi za izvanredno održavanje u iznosu od 1.146.326,90 eura, a rashodi rekonstrukcije u iznosu od 340.168,55 eura, dok su Planom građenja i održavanja za 2023. planirani rashodi za izvanredno održavanje u iznosu od 1.326.900,00 eura, a rashodi rekonstrukcije u iznosu od 345.000,00 eura.

Rashodi za izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta za 2022. ostvareni u iznosu od 546.196,59 eura odnose se na radove za sanaciju kolnika u 2022. u iznosu o 323.621,22 eura (izgradnju kolničke konstrukcije na dijelu lokalne ceste LC69057 između naselja Dubravka i Vodovađa u iznosu od 163.873,74 eura; proširenje prometnice na dijelu LC69002 na dionici od naselja Duba Pelješka do uvale Divna u iznosu od 80.712,06 eura; sanaciju zasječka prometnice na dijelu lokalne ceste LC69088 u iznosu od 46.843,50 eura te izradu armirane i betonske pasice na dionici Dobrštak – Miholj krst na dijelu lokalne ceste LC69083 u iznosu od 32.191,92 eura); sanaciju i obnovu zidova u iznosu od 174.224,67 eura (proširenje trupa ceste izgradnjom potpornog zida na dijelu lokalne ceste LC69057 između naselja Dubravka i Vodovađa u iznosu od 87.224,75 eura; izgradnju potpornog zida na dijelu županijske ceste ŽC 6243 u naselju Buići u iznosu od 65.864,12 eura te izgradnju potpornog zida na dionici kroz naselje Uskoplje na dijelu lokalne ceste LC69051 u iznosu od 21.135,80 eura); poboljšanje sustava odvodnje u iznosu od 28.137,44 eura (u cijelosti se odnose na izgradnju nogostupa i javne rasvjete na dijelu županijske ceste ŽC6244 na području Grada Korčule odnosno izgradnju sustava odvodnje) te uređenje raskrižja u iznosu od 20.213,26 eura (sanacija kolnih prilaza na lokalnoj cesti LC69050 u Općini Župa dubrovačka).

Rashodi za izvanredno održavanje županijskih i lokalnih cesta za 2023. ostvareni u iznosu od 624.893,93 eura odnose se na sanaciju kolnika u iznosu od 345.650,64 eura (izgradnju kolničke konstrukcije na dijelu lokalne ceste LC69057 u iznosu od 198.941,13 eura; proširenje prometnice na dijelu lokalne ceste LC69002 od naselja Duba Pelješka do uvale Divna u iznosu od 81.366,49 eura; izradu armirane i betonske pasice na dijelu lokalne ceste LC69083 na dionici Dobrštak – Miholj Krst u iznosu od 32.610,00 eura te izradu kolničke konstrukcije na dijelu lokalne ceste LC69070 na dionici između naselja Okuklje i Prožurska Luka na otoku Mljetu u iznosu od 20.056,00 eura te sanaciju zasjeka prometnice na dijelu lokalne ceste LC69088 od raskrižja s županijskom cestom ŽC6227 do naselja Štedrica u iznosu od 12.677,02 eura); sanaciju i obnovu zidova u iznosu od 162.350,73 eura (stabilizaciju trupa ceste izgradnjom potpornog zida na dijelu županijske ceste ŽC6226 na dionici kroz naselje Žuljana u iznosu od 81.309,81 euro; izgradnju potpornog zida na dijelu lokalne ceste LC69072 u Zadublju u iznosu od 56.418,81 euro i izgradnju potpornog zida na dijelu županijske ceste ŽC6223 na dionici kroz naselje Prižba u iznosu od 24.622,11 euro) te poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste u iznosu od 116.892,56 eura (izgradnju svjetlosne prometne signalizacije na raskrižju županijske ceste ŽC6218 i Jadranske ulice u Gradu Metkoviću u iznosu od 54.522,25 eura; uređenje pješačkog prometa na dijelu lokalne ceste LC69050 na dionicama Ulica put dragovoljaca i Put dr. Ante Starčevića u Općini Župa dubrovačka u iznosu od 40.246,25 eura te ugradnju svjetlosne signalizacije za osiguranje pješačkog prijelaza na dijelu županijske ceste ŽC6218 na dionici kroz naselje Prud u iznosu od 22.124,06 eura).

Rashodi za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta za 2022. ostvareni su u iznosu od 163.780,17 eura, a za 2023. u iznosu od 629.737,64 eura.

Rashodi za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta u 2022. ostvareni u iznosu od 163.780,17 eura odnose se na poslove rekonstrukcije dijela lokalne ceste LC69042 (Trnovica – Čepikuće) i izgradnju oborinske odvodnje unutar zahvata u iznosu od 147.152,53 eura te izgradnju kružnog raskrižja rekonstrukcijom spoja dijela županijske ceste ŽC6216 s Ulicom Stjepana Radića u Gradu Pločama u iznosu od 16.627,64 eura. Izvođenje radova na rekonstrukciji dijela lokalne ceste LC69042 i izgradnji kružnog raskrižja u Gradu Pločama povjereno je izvoditeljima odabranima u otvorenim postupcima javne nabave, tijekom kojih je utvrđeno da su odabrani izvoditelji registrirani, specijalizirani i opremljeni za poslove koji su im povjereni, o čemu su sastavljeni zapisnici.

Rashodi za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta u 2023. ostvareni u iznosu od 629.737,64 eura odnose se na poslove rekonstrukcije dijela županijske ceste ŽC6228 na dionici Podimoč – Slano, izmještanja dijela spomenute županijske ceste na području kamenoloma Mironja u iznosu od 385.012,08 eura i radove kontrolnih ispitivanja u iznosu od 1.366,25 eura te rekonstrukciju raskrižja županijske ceste ŽC6216 i Ulice Stjepana Radića odnosno izgradnju kružnog raskrižja u Gradu Pločama u iznosu od 243.359,31 euro.

Rashodi za izradu projektne dokumentacije i druge pripremne radove za potrebe izvanrednog održavanja te rekonstrukcije županijskih i lokalnih cesta u 2022. i 2023. ostvareni su u iznosu od 394.596,29 eura i odnose se na izradu projektne dokumentacije, geodetske usluge, stručni nadzor i ostalo.

Pregledom dijela dokumentacije o obavljenim postupcima javne nabave za izvođenje radova izvanrednog održavanja i rekonstrukcije na županijskim i lokalnim cestama za 2022. i 2023. utvrđeno je da su izvoditelji radova odabrani u otvorenim postupcima javne nabave prilikom kojih je utvrđeno da su odabrani izvoditelji registrirani, specijalizirani i opremljeni za poslove koji su im povjereni, o čemu su sastavljeni zapisnici. Radovi su ugovoreni u skladu s ponudama, a izvedeni u skladu s ugovorima. Za obavljene radove ispostavljene su privremene odnosno okončane situacije te su sastavljeni primopredajni zapisnici. Isto tako, utvrđeno je da je obavljanje usluga projektiranja, stručnog nadzora nad izvođenjem radova, geodetskih usluga i usluga kontrolnih ispitivanja izvedenih radova povjereno izvođačima odabranim u postupcima jednostavne i javne nabave.

– Pokazatelji učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama

Prema odredbama Pravilnika o održavanju cesta, praćenjem učinkovitosti održavanja javnih cesta utvrđuje se postizanje ciljeva upravljanja cestama. Učinkovitost održavanja županijskih i lokalnih cesta treba kontinuirano mjeriti kroz pokazatelje stanja cestovne mreže i pokazatelje operativne razine upravljanja. Pokazatelji stanja cestovne mreže služe za praćenje utjecaja održavanja na stanje cesta u smislu pružanja usluga korisnicima ceste i dugoročnog očuvanja mreže, a pokazatelji operativne razine upravljanja za praćenje izvedbe radova i usluga održavanja. Izmjereni pokazatelji trebaju pokazivati stupanj učinkovitosti održavanja županijskih i lokalnih cesta u ostvarivanju zahtjeva sigurnosti, funkcionalnosti i održivosti cesta. Zahtjevi u pogledu sigurnosti cesta odnose se na upravljanje cestama u skladu s pravnom regulativom u cilju zadovoljavanja potreba korisnika cesta, zahtjevi u pogledu funkcionalnosti na održavanje cesta otvorenima i dostupnima i osiguravanje pravilnog funkcioniranja svih cestovnih elemenata, a zahtjevi u pogledu održivosti na sprječavanje propadanja cestovne mreže, odnosno na njezino održavanje u dobrom stanju.

Uprava za ceste kontinuirano mjeri učinkovitost održavanja županijskih i lokalnih cesta kroz pokazatelje stanja cestovne mreže praćenjem udjela duljine cesta s asfaltnim i makadamskim kolnikom u ukupnoj duljini cesta te ocjenjivanjem stanja asfaltnih kolnika ocjenama od 0 do 5, pri čemu je 0 najbolja, a 5 najlošija ocjena.

U tablici broj 4 daju se podaci o kretanju udjela duljine cesta s asfaltnim i makadamskim kolnikom u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta na području Županije u razdoblju od 2020. do 2023., prema podacima Uprave za ceste.

Tablica broj 4

Podaci o kretanju udjela duljine ceste s asfaltnim i makadamskim kolnikom u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta u razdoblju od 2020. do 2023., prema podacima Uprave za ceste

Godina	Ceste	Ukupna duljina (u km)	Ceste s asfaltnim kolnikom		Ceste s makadamskim kolnikom	
			Duljina (u km)	Udjel (u %)	Duljina (u km)	Udjel (u %)
1	2	3	4	5 (4/3*100)	6	7 (6/3*100)
2020.	Županijske	283,1	282,6	99,9	0,5	0,1
	Lokalne	360,3	341,1	94,7	19,2	5,3
	Ukupno	643,4	623,7	96,9	19,7	3,1
2021.	Županijske	286,3	283	98,9	3,3	1,1
	Lokalne	370,6	356,2	96,1	14,4	3,9
	Ukupno	656,9	639,2	97,3	17,7	2,7
2022.	Županijske	286,3	286,3	100,0	0	0
	Lokalne	374	353,5	94,5	20,5	5,5
	Ukupno	660,3	639,8	96,9	20,5	3,1
2023.	Županijske	318,8	318,8	100	0	0
	Lokalne	373,8	354,3	94,8	19,5	5,2
	Ukupno	692,6	673,1	97,2	19,5	2,3

Podaci iz tablice broj 4 ukazuju da unatoč ukupnom povećanju duljine županijskih i lokalnih cesta s asfaltnim kolnikom nije došlo do značajnijeg povećanja udjela županijskih i lokalnih cesta s asfaltnim kolnikom u ukupnoj duljini cesta. Prema obrazloženju odgovorne osobe, do promjena u ukupnoj duljini cesta iz godine u godinu dolazi zbog promjena u razvrstavanju javnih cesta na temelju odluka te izmjena i dopuna odluka o razvrstavanju koje donosi nadležni ministar. U razdoblju od 2020. do 2023. doneseno je osam odluka te izmjena i dopuna odluka o razvrstavanju javnih cesta.

Stanje asfaltnih kolnika ocjenjuje se ocjenama od 0 do 5, pri čemu je 0 najbolja, a 5 najlošija ocjena.

U tablici broj 5 daje se pregled ocjena stanja asfaltnih kolnika županijskih i lokalnih cesta u razdoblju od 2020. do 2023., prema podacima Uprave.

Državni ured preporučuje u bazi podataka koju Uprava za ceste vodi o županijskim i lokalnim cestama te u evidenciji o duljini cesta upisanih u zemljišne knjige iskazati podatke o duljini cesta u kilometrima na tri decimale odnosno na način kako su podaci o duljini cesta navedeni u Odluci o razvrstavanju javnih cesta.

U tablici broj 6 daju se pokazatelji ostvarenih prihoda za financiranje županijskih i lokalnih cesta te rashoda za njihovo građenje i održavanje i rashoda Uprave za ceste, po kilometru ceste i zaposleniku.

Nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranje javnosti

Ministarstvo pravosuđa i uprave je u ožujku 2022., na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske iz prosinca 2019., donijelo Upute za izradu godišnjeg izvještaja o radu za tijela javne uprave, radi ujednačenog pristupa izradi i sadržaju godišnjeg izvještaja o radu. Prema spomenutim Uputama, tijela javne uprave donose godišnji izvještaj o radu najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodno izvještajno razdoblje te ga objavljaju na svojim mrežnim stranicama ili ostalim lako dostupnim mjestima, u lako razumljivom, preglednom i lako čitljivom obliku. Uputama su, između ostalog, razrađeni elementi i sadržaj godišnjeg izvještaja o radu, svrha njegova donošenja te povezanost izvještavanja sa sustavom upravljanja kvalitetom. Godišnji izvještaj o radu je upravljačko-izvještajni akt koji treba sadržavati podatke o izvršenju aktivnosti te utrošku proračuna i ostalih resursa iz godišnjeg plana rada u izvještajnom razdoblju. U njemu se također opisuje ostvarenje planiranih poslova povezanih s djelokrugom i ustrojstvom te aktivnostima za provedbu mjera sadržanih u kratkoročnim aktima strateškog planiranja (provedbeni programi, akcijski planovi) izrađenih na temelju odredbi Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine 123/17).

Ravnatelj je u ožujku 2023. i ožujku 2024. donio Izvještaje o radu za 2022. i 2023. te ih je u skladu s odredbama članka 16. Statuta, kojima je propisana obveza ravnatelja da najmanje jednom godišnje podnosi izvješće o radu Uprave za ceste Upravnom vijeću, podnio nadležnom tijelu. Upravno vijeće je na sjednicama održanim u ožujku 2023. te u ožujku 2024. jednoglasno prihvatio Izvještaje o radu. Izvještaji o radu nisu obavljeni na mrežnim stranicama Uprave za ceste.

Državni ured za reviziju nalaže izvješće o radu objaviti na svojim mrežnim stranicama u skladu s Uputom za izradu godišnjeg izvještaja o radu za tijela javne uprave.

Uprava za ceste nije dostavila Izvješće o radu za 2022. te Izvješće o radu za 2023. Županiji, što nije u skladu s odredbama članka 66. Statuta Županije iz ožujka 2021., kojima je propisano da Županija putem svojih upravnih tijela nadzire rad i vodi brigu o racionalnom i zakonitom radu ustanova i trgovačkih društava u svom vlasništvu te da su ustanove i trgovačka društva obvezni izvještavati Županiju o svom radu i poslovanju, u skladu sa zakonom ili posebnim zaključcima Županijske skupštine.

Državni ured za reviziju nalaže dostaviti izvješće o radu Županiji u skladu s odredbama Statuta Županije kako bi se omogućio nadzor nad radom i poslovanjem Uprave za ceste.

Upravno vijeće donijelo je Planove građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije za 2022. i 2023., njihove izmjene i dopune te je zatražilo prethodnu suglasnost Ministarstva za njihovo donošenje. Ministarstvo nije izdalo suglasnosti do vremena o obavljanja revizije (rujan 2024.).

Tijekom 2022. i 2023. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava za cestovni promet, cestovnu infrastrukturu i inspekciju, Sektor inspekcijske sigurnosti cestovnog prometa i cesta, Služba inspekcijske sigurnosti cesta i žičara, Odjel inspekcijske sigurnosti autocesta, složenih cestovnih objekata i žičara (dalje u tekstu: Inspekcija za ceste) obavilo je četiri inspekcijska pregleda nad pojedinim županijskim i lokalnim cestama u nadležnosti Uprave za ceste, o čemu su sastavljeni zapisnici te donesena rješenja.

Prema navedenim zapisnicima o obavljenim inspekcijskim pregledima utvrđene nepravilnosti odnose se na oštećenja kolnika te izvedbu kolnog prilaza na kolnik javne ceste koji nisu u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu, a rješenjima je naloženo otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. Postupajući po rješenjima Inspekcije za ceste, Uprava za ceste je izvoditelju radova redovitog održavanja županijskih i lokalnih cesta naložila žurno obavljanje radova u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti te o obavljenim radovima izvjestila inspekciju za ceste.

Uprava za ceste je na mrežnim stranicama objavila, između ostalog, Statut, Pravilnik o postupcima za provedbu postupaka jednostavne nabave, planove građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta te njihove izmjene i dopune, financijske planove te njihove izmjene i dopune, financijske izvještaje, informacije o unutarnjem ustrojstvu te obavijest o načinu i uvjetima ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, s podacima za kontakt za pristup informacijama i potrebnim obrascima. No, primjerice nije objavila izvješća o radu Uprave za ceste za 2022. i 2023., zaključke sa sjednica Upravnog vijeća te informacije o postupcima javne nabave, dokumentaciju potrebnu za nadmetanje, informacije o izvršenju ugovora i druge informacije za koje postoji obveza objavljivanja sukladno zakonu kojim se utvrđuje javna nabava.

Prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13, 85/15 i 69/22), tijela javne vlasti obvezna su na mrežnim stranicama objaviti na lako pretraživ način, između ostalog, godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti, podatke o izvoru financiranja, proračun, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi tijela javne vlasti te podatke i izvješća o izvršenju proračuna, financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta, informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa, zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika.

Državni ured za reviziju nalaže objaviti podatke na mrežnim stranicama u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA NA PODRUČJU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti cjelovitost podataka Uprave za ceste o županijskim i lokalnim cestama i njihovom pravnom statusu, ocijeniti svrsishodnost financiranja upravljanja županijskim i lokalnim cestama, ocijeniti učinkovitost upravljanja županijskim i lokalnim cestama te ocijeniti učinkovitost sustava nadzora i informiranja javnosti pri upravljanju županijskim i lokalnim cestama.

Revizijom je utvrđeno da je Uprava za ceste ustrojila, vodi, ažurira i održava bazu podataka o županijskim i lokalnim cestama, podaci iz baze podataka prenose se Hrvatskim cestama d.o.o., poduzimaju se aktivnosti za evidentiranje županijskih i lokalnih cesta u katastru i njihov upis u zemljišne knjige, vodi se analitička knjigovodstvena evidencija županijskih i lokalnih cesta, obavljen je godišnji popis imovine i obveza, vodi se evidencija ostvarenih prihoda za financiranje županijskih i lokalnih cesta po izvorima sredstava za financiranje i ostvarenih rashoda za upravljanje županijskim i lokalnim cestama, doneseni su godišnji planovi građenja i održavanja, izvođenje radova rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta i obavljanje usluga stručnog nadzora nad radovima ustupano je osobama ovlaštenima za njihovo obavljanje te je donesen godišnji izvještaj o radu Uprave za ceste. Uprava za ceste postupala je po rješenjima inspekcije za ceste donesenima nakon obavljenih inspekcijskih nadzora nad županijskim i lokalnim cestama te je otklonila nedostatke koji se odnose na oštećenja kolnika i izvedbu kolnih prilaza na kolnik javne ceste koji nisu u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu.

Međutim, utvrđeno je i da su podaci o vrijednosti cesta različito iskazani u glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama, povećanje vrijednosti cesta iskazano je za ukupan iznos rashoda godišnjeg redovitog i izvanrednog održavanja, prije obavljanja godišnjeg popisa nije uskladeno stanje vrijednosti cesta u glavnoj knjizi i analitičkim knjigovodstvenim evidencijama, a nakon popisa nije obavljeno usklađenje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, odnosno nije ostvarena osnovna svrha popisa, planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta nisu planirana sredstva redovitog održavanja po vrstama poslova redovitog održavanja niti su u navedenim planovima za tekuću godinu uključeni i radovi izvanrednog održavanja planirani i započeti, a neizvršeni u prethodnim godinama, nije sastavljeno godišnje izvješće o ostvarenju plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta kako bi se moglo pratiti ostvarenje godišnjeg plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta, mjesecni operativni programi ne sadrže sve propisane elemente, nije provođen nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta putem sezonskih i godišnjih pregleda cestovnih objekata niti je ustrojena i vođena evidencija o obavljenim pregledima cesta, izvješće o radu nije objavljeno na mrežnim stranicama Uprave za ceste ni dostavljeno Županiji kako bi se omogućio nadzor Županije nad radom i poslovanjem Uprave za ceste, nisu objavljeni podaci na mrežnim stranicama koji se odnose na zaključke sa sjednica Upravnog vijeća te informacije o postupcima javne nabave, dokumentacija potrebna za nadmetanje, informacije o izvršenju ugovora i druge informacije za koje postoji obveza objavljivanja sukladno zakonu kojim se utvrđuje javna nabava.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ocjenjuje da je upravljanje županijskim i lokalnim cestama na području Županije u nadležnosti Uprave za ceste **djelomično učinkovito** jer su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito upravljanje te su potrebna značajna poboljšanja.

Državni ured za reviziju daje sljedeće naloge i preporuke, prema područjima revizije:

1. Evidencije o županijskim i lokalnim cestama
 - 1.1. Evidenciju o upisu županijskih i lokalnih cesta u zemljišne knjige voditi na način da sadrži podatke o katastarskim česticama i općinama za županijske i lokalne ceste kojima Uprava za ceste upravlja.
 - 1.2. Podatke o vrijednostima cesta evidentirane u glavnoj knjizi i analitičkom knjigovodstvu te iskazane u Bilanci međusobno uskladiti kako bi podaci bili evidentirani i iskazani u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.
 - 1.3. Rashode za usluge redovitog održavanja cesta i povećanje vrijednosti imovine koja se odnosi na ceste evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u finansijskim izvještajima u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.
 - 1.4. Obaviti popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza te po obavljenom popisu uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem vrijednosti cesta.
2. Financiranje upravljanja županijskim i lokalnim cestama
 - 2.1. Obveze evidentirati u poslovnim knjigama te iskazati u finansijskim izvještajima na računima propisanim Računskim planom u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.
 - 2.2. U finansijskim izvještajima navesti točne podatke o višku prihoda i primitaka raspoloživih u sljedećem razdoblju u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu kako bi se postigla osnovna svrha finansijskih izvještaja, a to je pružanje informacija o finansijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva poslovanja Uprave za ceste.
3. Planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje županijskih i lokalnih cesta
 - 3.1. Planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta posebno planirati sredstva za rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta.
 - 3.2. U planove građenja i održavanja za tekuću godinu uključiti i radove izvanrednog održavanja planirane i započete, a neizvršene u prethodnim godinama.

- 3.3. Sastaviti godišnje izvješće o ostvarenju plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta kako bi se moglo pratiti ostvarenje godišnjeg plana građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta.
 - 3.4. Donositi mjesecne operativne programe održavanja u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.
 - 3.5. Urediti odnose s izvođačem radova redovitog održavanja na način da se izvođaču radova odredi obveza sastavljanja i dostavljanja prijedloga izvedbenog programa zimske službe do 15. listopada tekuće godine u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.
 - 3.6. Provoditi nadzor nad stanjem županijskih i lokalnih cesta na području Županije putem sezonskih i godišnjih pregleda cestovnih objekata u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.
 - 3.7. Ustrojiti i voditi evidenciju o obavljenim pregledima cesta u skladu s odredbama Pravilnika o održavanju cesta.
 - 3.8. Donijeti godišnji plan ophodnje u skladu s odredbama Pravilnika o ophodnji.
 - 3.9. U bazi podataka koju Uprava za ceste vodi o županijskim i lokalnim cestama te u evidenciji o duljini cesta upisanih u zemljišne knjige iskazati podatke o duljini cesta u kilometrima na tri decimale odnosno na način kako su podaci o duljini cesta navedeni u Odluci o razvrstavanju javnih cesta.
4. Nadzor nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranje javnosti
 - 4.1. Izvješće o radu objaviti na svojim mrežnim stranicama u skladu s Uputom za izradu godišnjeg izvještaja o radu za tijela javne uprave.
 - 4.2. Dostaviti izvješće o radu Županiji u skladu s odredbama Statuta Županije kako bi se omogućio nadzor nad radom i poslovanjem Uprave za ceste.
 - 4.3. Objaviti podatke na mrežnim stranicama u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenih naloga i preporuka postigla poboljšanja u vezi s evidentiranjem podataka o županijskim i lokalnim cestama; financiranjem upravljanja županijskim i lokalnim cestama; planiranjem, građenjem, rekonstrukcijom i održavanjem županijskih i lokalnih cesta te nadzorom nad upravljanjem županijskim i lokalnim cestama i informiranjem javnosti, čime bi se povećala učinkovitost upravljanja županijskim i lokalnim cestama na području Županije.

OČITOVANJE ŽUPANIJSKE UPRAVE ZA CESTE DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Uprava za ceste očitovala se na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja županijskim i lokalnim cestama na području Dubrovačko-neretvanske županije. U očitovanju navodi da će postupiti prema danim nalozima i preporukama Državnog ureda za reviziju. Nadalje navodi da će naloge i preporuke uključiti u svoje poslovne procese te je dio već uključen dok će za ostale, zbog njihove složenosti, biti potrebno dulje razdoblje za uključivanje u poslovne procese Uprave za ceste.

Redni broj	Poslovi redovitog održavanja	Opis radova redovitog održavanja	Jedinica mjere	Jedinična cijena (u eurima)
1	2		3	4
		Privremeni lokalni popravak kolnika – krpanje hladnim smjesama	t	325,03
		Rad kamionom do 2 t za intervencije na posipavanju i slično	h	27,59
		Rad kamionom do 3,5 tona za intervencije na posipavanju i slično – (silosni posipač)	h	29,85
		Rad kamionom na čišćenju i posipavanju – komplet s plugom i posipačem (ralica)	h	71,71
		Sredstva za utovar posipnog materijala (utovarivač, rovokopač)	h	49,08
		Specijalno vozilo – komplet s priključcima (plugom, posipačem)	h	84,94
		Rad snježnom frezom samohodna	h	98,69
		Rad ostalim specijalnim strojevima (grejder, buldožer)	h	60,25
		Radna snaga	h	10,71
		Nabava, dostava, skladištenje i utovar natrijevog klorida u vozilo zimske službe	t	130,07
		Nabava, dostava, skladištenje i utovar kalcijevog klorida u vozilo zimske službe	t	467,12
11.	Ostali radovi, troškovi i usluge	Naknada za održavanje GPS sustava i izdavanje mjesecnih izvješća	mjesec	265,45
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti F regulacijom	dan	102,20
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti G regulacijom	dan	108,83
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti H regulacijom	dan	151,30
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti I regulacijom	dan	83,62
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti J regulacijom	dan	102,20
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti K regulacijom	dan	108,83
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti L regulacijom	dan	151,30
		Označavanje privremenih opasnosti na cesti M regulacijom	dan	83,62